

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z.o.j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt 2, Postfach 17

Letnik X.

Celovec, petek, 2. december 1955

Štev. 48 (710)

Mezdno gibanje zavzema ostrejšje oblike

Od srede novembra dalje skoraj nepretrgoma potekajo pogajanja med zastopniki delavcev in nameščencev na eni ter zastopniki delodajalcev na drugi strani, pri katerih gre za vprašanje, kako bi z izplačilom enkratne izredne doklade izenačili izgube delojemalcev, ki so jih leti utrpeli vsled zvišanja cen različnega blaga široke potrošnje. Končno se je iz tega izmila zahteva po izplačilu tako imenovane premostitvene doklade v višini ene tedenske mezde ali 25 % mesečne plače, katero naj bi izplačali še tekom meseca decembra.

Na podlagi tozadavnega sklepa zveze sindikatov so zastopniki posameznih panog delojemalcev predložili zahtevo po izplačilu premostitvene doklade zastopnikom delodajalcev in je v nekaterih primerih prišlo tudi že do sporazuma. Trenutno razpravljajo le še o formalnostih tega izplačila.

V večini primerov pa zastopniki delavstva nikakor niso naleteli na takšno pripravljenost in se pogajanja še vedno nadaljujejo. Posebno ostre oblike so zavzeli razgovori pri javnih uslužbencih, kjer se finančni minister vztrajno brani, da bi ugodil zahtevam delojemalcev, ker bi to po njegovem pomenilo nevarnost inflacije. Na pogajanjih med zastopniki delo-

dajalcev in delojemalcev, katerim je predsedoval zvezni kancler Raab, so v ponedeljek dosegli sporazum o izplačilu premostitvene doklade po možnosti šele po božiču, naslednjega dne pa se je zvedelo, da bi finančni minister Kamitz dovolil tozadevno izplačilo javnim uslužbencem le pod pogojem, da bi drugje za isti znesek znižali izdatke iz državne blagajne.

Medtem se širijo tudi že vesti, po katerih so delojemalci posameznih panog za primer odklonitve njihovih zahtev zagrozili, da se bodo poslužili sindikalnih sredstev. Posebno odločni so železničarji, ki so za jutri napovedali stavko, pridružili pa so se jim tudi poštni uslužbenci, katerim bi v najkrajšem času sledili še mnogi drugi, če bi dejansko prišlo do stavke.

Ker se pogajanja še nadaljujejo in v nekaterih panogah gospodarstva razpravljajo tudi o splošnem povišanju plač in mezd, trenutno sploh ni mogoče pove-

dati, kako se bo nadalje razvijalo gibanje za vskladitev cen in plač. Verjetno pa je, da bo prišlo do kompromisne rešitve na podlagi predlogov, ki so jih izdelali na ponedeljkovih pogajanjih pod predsedstvom kanclerja Raaba in v navzočnosti finančnega ministra Kamitza ter ministra za socialno upravo Maisla. Ob sodelovanju vseh organizacij delodajalcev in delojemalcev so namreč sklenili naslednja priporočila: 1. Iz zastopnikov vseh treh zbornic in zveze sindikatov naj bi bila osnovana posebna komisija, ki bi tekoče opazovala gibanje cen in mezd ter dajala vladi odgovarjajoče predloge. 2. V zvezi s posebno doklado naj bi med organizacijami delodajalcev in delojemalcev takoj prišlo do pogajanj, na katerih bi določili formalnosti in termine za izplačilo doklade. Po možnosti naj bi do izplačila ne prišlo pred božičem. 3. Namesto izredne doklade naj bi razmišljali o zvišanju mezd za 2 odstotka.

Francija v novi krizi

»Le čudež lahko reši Faurovo vlado«, tako so se glasila mnenja v svetovnem tisku, ko je poročal o zadnjih prizadevanjih francoskega ministrskega predsednika Edgarja Faurea, da bi se izognil ponovni vladni krizi. V teku sedmih tednov je Faure 5 krat povezal glasovanje v skupščini za zaupnico vladi, dokler pri zadnjem glasovanju v torek ni doživel občutnega poraza, ko se je 318 poslancev izreklo proti njemu in jih je zanj glasovalo le 218.

Ozadije zadnje nezaupnice Faurovi vladi je treba iskati v dejstvu, da si večina sedanje vlade želi razpis predčasni volitev v novo skupščino. Zato je tudi pri usodnem glasovanju šlo za vprašanje, ali naj bi najprej razpravljali o vladnem načrtu za razpis izrednih volitev, ali pa o splošnih političnih problemih, kakor so želeli zastopniki posameznih parlamentarnih skupin.

Nezaupnica vladi pomeni dejansko uspeh zagovornikov predčasni volitev, ker ima vlada po ustavi zdaj možnost, da predlaga razpustitev stare skupščine, če se s tem strinja tudi predsednik skupščine. Zato tudi vse kaže, da je del poslancev namenoma glasoval proti zaupni-

ci, ker bi bilo z razpisom predčasni volitev zajamčeno, da bi bile le-te izvedene na podlagi dosedanjega volilnega sistema, ki bi sedanjšega sestava skupščine v bistvu ne spremenil.

Ob zaključku redakcije Faurova vlada — 21. po vojni! — sicer še ni podala ostavke, je pa skoraj gotovo, da bodo razpisane izredne volitve, ker zadnja poročila poudarjajo, da je bil ustavni postopek za razpust skupščine že uveden.

Sprejem ob jugoslovanskem državnem prazniku v Celovcu

Minuli ponedeljek, na predvečer jugoslovanskega državnega praznika ob obletnici ustanovitve nove Jugoslavije, je šef Urada za zvezo FLRJ v Celovcu, svetnik veleposlaništva Dušan Bravničar s soprogo priredil slovesen sprejem za številne povabljenе goste. Sprejem je bil v slavnostni dvorani trgovinske zbornice v Celovcu in so se ga poleg deželnega glavarja Wedeniga, obeh njegovih namestnikov, Krassniga in Ferlitscha ter celovškega župana Grafa udeležili mnogi pred-

Jugoslavija pristopila k avstrijski državni pogodbi

Med države, ki so pristopile k avstrijski državni pogodbi, se je pred nedavnim uvrstila tudi Jugoslavija. Jugoslovanski veleposlanik v Moskvi, Vidic, je v torek predal namestniku ministra za zunanje zadeve Sovjetske zveze, Semjonovu, listino o pristopu Jugoslavije k avstrijski državni pogodbi. Po predložitvi te pristopne listine vladi Sovjetske zveze je Jugoslavija po členu 37 avstrijske državne pogodbe postala asociirana sila in se uvrstila med države, ki so formalno pristopile k tej pogodbi.

Beograd k Spomenici koroških Slovencev

Na tedenski tiskovni konferenci v državnem tainištvu za zunanje zadeve FLRJ v Beogradu je bilo minuli petek zastavljeno predstavniku sekretariata Branku Draškoviču med drugimi tudi vprašanje, kaj lahko pove k spomenici, ki so jo koroški Slovenci poslali avstrijski vladi in državam — podpisnicam avstrijske državne pogodbe. Predstavnik jugoslovanskega tainištvaja je v svojem odgovoru dejal, da smatra spomenico koroških Slovencev za aktivno prizadevanje in zainteresiranost določene narodne manjšine, da bi v okviru skupnosti, v kateri živi, izboljšala in ohranila svoje narodnostne pravice. Ker lahko kmalu pričakujemo uresničitev določb državne pogodbe — je dejal nadalje govornik — bi to spomenico lahko razumeli kot prizadevanje koroških Slovencev, da bi pristojnim oblastem sosednje Avstrije olajšali sprejem ustreznih ukrepov.

Čemu strah

pred primerjavo Južne Tirolske s Koroško?

Avstrijska javnost, pa tudi najvišji državni predstavniki v zadnjih mesecih ponovno izražajo svoje nezadovoljstvo nad položajem avstrijske narodnostne manjšine na Južnem Tirolskem obtožujoč Italijo, da ne izpolnjuje določil Pariške pogodbe, ki jamči Južnim Tirolcem določene narodnostne pravice. V tej zvezi smo že večkrat opozorili na dvojno mero, ki se je prečesto poslužujejo isti ljudje v načelno istem vprašanju, namreč takrat, kadar gre za priznanje narodnostnih pravic tudi našemu ljudstvu na domačih koroških tleh. Niso redki primeri, da prav isti krogi, ki se zavzemajo za pravice Južnih Tirolcev, trdovratno oporekajo koroškim Slovincem njihove življenjske pravice.

Toliko bolj razveseljive so ugotovitve državnega poslanca avstrijske ljudske stranke dr. Tonicca, ki je pred nekaj tedni pri obravnavanju južnotirolskega vprašanja v proračunskem odboru parlamenta dejal: »Vprašanje Južne Tirolske je logično povezano s položajem slovanskih manjšin v Avstriji. Od Italije ne moremo zahtevati več kot smo sami pripravljani dati slovanskim manjšinam v Avstriji.«

Za slehernega nepristranskega človeka, ki ima le količikaj čuta pravičnosti, je takšno stališče razumljivo in sprejemljivo. Iz parlamenta tudi ni bilo slišati, da bi bil kdor koli ugovarjal temu stališču. V naprej pa je bilo pričakovati, da se bodo ob njem spotaknili skrajno šovinistični krogi, kar so zadnje dni n. pr. v Kleine Zeitung in pri »neodvisnem« lističu nove koroške FPO izdatno in tudi dokaj surovo storili.

Posebne moralne kvalitete pa je ob tem primeru razkril poslanec ljudske stranke in univerzitetni profesor dr. Gschnitzer, ki velja za nekakšnega strokovnega prvo-borca za pravice Južnih Tirolcev, ki pa je, v nasprotju s svojim strankinim kolegom Toniccem, na mah sposoben popolnoma spremeniti svoje izrazoslovje, kadar je beseda o pravicah koroških Slovencev. Tu je zanj seveda vse drugače. In ima

(Nadaljevanje na 8. strani)

Na prvi razpravi na podlagi tožbe, ki jo je proti »Allgemeine Bauernzeitung« zaradi žalitve časti vložil predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Franci Zwitter, se je ponovno pokazala zmešnjava, ki vlada pri celovškem sodišču v pogledu jezikovnih pravic, ki jih imajo koroški Slovenci po členu 7 državne pogodbe. Tako je sodišče na v slovenščini vloženo tožbo poslalo obvestilo zasebnemu tožitelju v nemščini, na razpravo pa je samo od sebe poklicalo tolmača, ker je očitno razumelo, da bo tožitelj, ki je vložil tožbo v slovenščini, zahteval tudi obravnavo v slovenščini.

Pri razpravi je tožitelj dr. Franci Zwitter jasno tudi zahteval, sklicujoč se na pravice po členu 7 državne pogodbe, obravnavo v slovenščini, odločno pa je odklonil tolmača, ker državna pogodba izrecno določa, da je slovenščina poleg nemščine enakopraven uradni jezik. Razpravljanje s pomočjo tolmača pa nikakor ne odgovarja temu določilu.

Proti tem predlogom tožitelja je izjavil branilec odsotnega obtoženca celovški odvetnik dr. Schrantzhofer, da abso-

lutno odklanja te predloge, da gre pri Celovcu za nemško mesto in da sploh ne razume, kako je moglo nemško sodišče sploh reagirati na v slovenščini pisano tožbo. Poleg tega še ni izvedbene zakonodaje za člen 7 in tudi Jugoslavija še ni pristopila k avstrijski državni pogodbi.

Na te ugovore obtoženčevega branilca je dr. Franci Zwitter odgovoril, da opozarja nasprotno stranko, da tu ne gre za nemško sodišče, ampak za avstrijsko sodišče, da je nadalje brezpredmetno, ali je Jugoslavija pristopila k državni pogodbi ali ne — čeprav je mimogrede povedano Jugoslavija že ratificirala avstrijsko državno pogodbo, kar je g. dr. Schrantzhofer očitno prespal, čeprav je o tem pisala tudi »Allgemeine Bauernzeitung«, ki jo brani — in da je končno v vladnem osnutku izrecno povedano, da je določilo o enakopravnosti slovenskega jezika poleg nemščine brez posebne izvedbene zakonodaje neposredno uporabljivo in potemtakem izvršno.

Na podlagi teh predlogov je kazenski sodnik svetnik deželnega sodišča dr. Ru-

dolf Bäumen razpravo odgodil in predložil zadevo višjemu deželnemu sodišču v Grazu, da delegira za to obravnavo drugo sodišče, ker pri celovškem okrajnem sodišču baje ni nobenega sodnika, ki bi bil zmožen slovenščine. Čeprav je dr. Franci Zwitter izjavil, da osebno ne predlaga delegacije drugega sodišča, je razpravljajoči sodnik mislil, da je to končno isto, ker v Celovcu pač ni slovenščine zmožnega sodišča.

Vse torej kaže, da pri celovškem okrajnem sodišču stremijo za tem, da bi Celovec izločili iz določil o jezikovno mešanem ozemlju. To se je pokazalo tudi na zgoraj omenjeni razpravi, ko je dr. Schrantzhofer skušal blesteti z naštevanjem odstotkov slovenskega življa v Celovcu in s tem dokazovati, da pri celovškem sodišču slovenski jezik nima domovinske pravice ter ga je moral dr. Franci Zwitter poučiti, da govori člen 7 državne pogodbe o upravnih in sodnih okrajih s slovenskim in jezikovno mešanim prebivalstvom, med katere pa okraj Celovec nedvomno spada.

Za zakonite pravice

V Zvezi z nedavno tiskovno konferenco na Dunaju, ki so jo priredili predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in Narodnega sveta koroških Slovencev ob predložitvi skupne Spomenice koroških Slovencev avstrijski vladi, sta beograjska „Borba“ in ljubljanska „Ljudska pravica“ objavili pod gornjim naslovom članek, ki ga v naslednjem v celoti posredujemo tudi našim bralcem.

Zastopniki koroških Slovencev so smatrali za potrebno predložiti avstrijski vladi svoj memorandum pričo dejstva, da nekateri krogi v Avstriji niso doslej pokazali volje, da bi uresničili pravice koroških Slovencev, kakor jih določa avstrijska državna pogodba. Slovincem nenaklonjeni krogi zlorabljajo tudi tisk z namenom, da bi javnosti prikazali zahteve koroških Slovencev kot pretirane in v zvezi s tem nekateri šovinistični listi, kot na primer „Salzburger Nachrichten“ in koroška „Volkszeitung“ zmanjšujejo število Slovencev v svojih stolpcih na tako mero, da bi po njihovem pisanju človek komaj mogel verjeti, zakaj in čemu so se velike države, podpisnice avstrijske državne pogodbe, sploh ukvarjale s tem vprašanjem. V pobijanju zahtev koroških Slovencev gredo nekateri listi („Kleine Zeitung“) tako daleč, da prepričujejo svoje bralce o tem, češ da slovenščina celo v Jugoslaviji ni uradni jezik in da se v Ljubljani uraduje v srbohrvaščini. Tako neumna trditev naj bi podkrepila njihovo težnjo, po kateri naj bi iz slovenskega dela Koroške popolnoma odpravili slovenski jezik.

Najboljše jamstvo za konsolidacijo razmer na Koroškem pa je, da se manjšinsko določilo konkretizira tudi sporazumno z zastopniki slovenskih organizacij na Koroškem ter v duhu prijateljskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo.

Kar zadeva šolsko vprašanje, dosedanja šolska uredba ustreza razmeram na Koroškem. Učenje obeh jezikov lahko samo koristi tudi Avstrijcem, kajti na Koroškem je potrebno doseči tako stanje, da bo Koroška postala most, ki naj v vsestranskem miroljubnem gospodarskem in kulturnem sodelovanju poveže dve državi, ki imata mnogo skupnih koristi.

Naša država je s svojo miroljubno politiko vedno nudila dovolj dokazov, da želi na miren način reševati vsa vprašanja s svojimi sosedmi in z vsemi državami sploh. Prav korist miru je bila vzrok, da je Jugoslavija pristala na tako rešitev vprašanja koroških Slovencev, kakor je predvidena v 7. členu avstrijske državne pogodbe. Vendar mora biti jasno vsakemu, da je nova, demokratična Avstrija

dolžna popraviti krivice, ki so jih zagrešile Avstro-Ogrska, Prva republika in hitlerjeva Nemčija do Slovencev.

Najvažnejša stvar je gotovo, omiliti sedanjo popolno neenakopravnost slovenskega jezika. Čeprav nevzdržna teorija o „vindišarskem“ jeziku nima nobene znanstvene vrednosti ter je le tvorba Slovincem sovražnih sil, pa je vendar čudno, da so jo nekateri zastopniki tiska celo na omenjeni tiskovni konferenci posredno branili s tem, da so izjavljali, češ da nima koroški slovenski dialekt nikake zveze s knjižno slovenščino. Jugoslavija ne more prepustiti koroških Slovencev sovražnim silam šovinizma in ne more dovoliti, da bi se ponemčevanje Slovencev nadaljevalo. V nobeni državi, kjer so narodnostne pravice res zavarovane, se tako hitro ne zmanjšuje število manjšinskega prebivalstva, kakor je to pri koroških Slovencih. Nedvomno moramo vzrok za to zmanjševanje števila Slovencev v avstrijskih uradnih statistikah iskati in najti v posebnih razmerah na Koroškem, v vsej zgodovini koroških Slovencev, ki je polna ekonomskega, socialnega, narodnostnega in kulturnega zatiranja.

Zato je skrajno krivično sklicevati se na demokratično samoopredelitev Slovencev in operirati z umetno skonstruiranim številom koroških Slovencev. Opiraje se na formalno samoopredelitev in pravico staršev, kot se danes čisto čuje pri reševanju manjšinskega vprašanja, bi vendar pomenilo sankcionirati desetletja najkrutejšega nasilja nad koroškimi Slovenci. Dokler ne bi bile odstranjene posledice nasilja in dokler ne bi bilo ustvarjeno vzdušje svobodnega in neodvisnega sožitja dveh narodov na Koroškem, ne more biti govora o svobodni in demokratični samoopredelitvi.

Priznati moramo, da je nova Avstrija in zlasti deželna vlada na Koroškem pokazala razumevanje in dobro voljo pri reševanju pravic slovenske manjšine in napravljenega je bilo marsikaj pozitivnega. Razumeti pa ne

moremo konsekventnega zagovarjanja formalno pravnega principa demokratične samoopredelitve v vzdušju, ko se morajo državni in politični predstavniki vsako leto s številnimi in dolgotrajnimi sodnimi procesi brniti še pred očitki izdajstva in to samo zaradi tega, ker pripoznavajo obstoj Slovencev na Koroškem, ker vlagajo napore za pomiritev v deželi in pri gradnji mostu dobrega sosetstva.

Ko se podpisali pod avstrijsko državno pogodbo še niso niti dobro posušili, sta bili v Avstriji zopet ustanovljeni prosluli organizaciji nacističnega potujčevanja in nasilja nad Slovenci, zbirališče bivših nacistov ter nosilca znanega „Drang nach Osten“ „Deutscher Schulverein“ in „Südmark“, ki popolnoma javno nadaljujejo delo po svojem starem programu in ustvarjajo svoje podružnice na Koroškem, ko je na drugi strani konkretizacija 7. člena državne pogodbe le še formalno pravni akt.

Kako se naj v takšnih razmerah svobodno odločijo preprosti in od nemških šovinističnih krogov po raznih vidikih odvisni slovenski ljudje? Zato je Avstrija dolžna ukreniti potrebne ukrepe proti organizacijam, ki bi hotele pod kakršnimi koli gesli nadaljevati svoje tradicionalno, našemu življu sovražno delovanje. Ponovno ustanovljena „Südmark“ dejansko opominja demokratične sile v Avstriji, da spoznajo nevarnost podminiranja avstrijske demokracije in njene nevtralnosti.

Slovensko koroško vprašanje lahko reši samo pozitivno sodelovanje med Jugoslavijo in Avstrijo; brez dvoma je 7. člen avstrijske državne pogodbe in njegovo izpolnjevanje tisto merilo, po katerem lahko presojamo dejanje naše sosedne republike v odnosu do naše narodnostne manjšine. Stvar ni neizvedljiva, niti tako zapletena, kakor jo prikazujejo nekateri šovinisti. Avstrija je prevzela s podpisom državne pogodbe tudi obveznost, da prizna naposled koroškim Slovincem zakonite pravice.

Italijani v Jugoslaviji so protestirali proti procesu v Vidmu

Italijanska unija — osrednja organizacija italijanske narodnostne manjšine v Jugoslaviji — je imela pred kratkim v Pulju svoj VIII. letni občni zbor. Iz 18 krajev Istre in Hrvatskega Primorja se je zbralo 130 delegatov, ki so jih na občni zbor poslali v Unijo vključeni italijanski klubi kulture. Med razpravljanjem o dosedanjem delu in bodočih nalogah so zastopniki italijanske manjšine v Jugoslaviji sklenili, da je treba glavno pozornost posvetiti vzgoji italijanske mladine in

njeni pritegnitvi v vse oblike družbenega življenja, da bi se še nadalje obvarovala enakopravnost narodnih manjšin v Jugoslaviji.

Delegati italijanske narodnostne manjšine v Jugoslaviji so na tem občnem zboru odločno nastopili proti ravnanju italijanskih oblasti v Vidmu, ki postavljajo bivše beneške partizane na zatožno klop. V soglasno sprejeti protestni resoluciji so poudarili, da ila ta proces tedensko obeleži, naperjeno proti Jugoslaviji.

Mehanizem zapadnonemškega oboroževanja se je sprožil

Izgleda, da bo nemško oboroževanje naglo napredovalo. Vzhodno Nemčijo je že oborožila Sovjetska zveza, Zahodna Nemčija pa se oborožuje predvsem z ameriško pomočjo. Napovedujejo, da bo Zahodna Nemčija čez nekaj let imela najmodernejšo ter poleg sovjetske najmočnejšo armado v Evropi. Nekaj upanja je bilo, da se bodo zunanji ministri v Ženevi sporazumeli glede Nemčije in tudi nekaj sklenili, da preprečijo nevarni razvoj, toda tega ni bilo.

Nemška armada bo najmodernejša zato, ker jo organizirajo po zgledu najmodernejših armad, ki jih proučavajo nemški tehniški strokovnjaki in oficirji. Pri ustanavljanju nove nemške armade bodo seve uporabili vse najboljše.

Navadne pehote sploh ne bo več, vsaka divizija bo imela oklopna vozila, vsako za 12 moč. Takih divizij bo šest in bo nemška vojska najmočnejša armada na evropskem kontinentu ter bo po skupnem številu svojega vojaštva kmalu tako močna, kot so zdaj skupne britanske, francoske, belgijske in holandske sile v Evropi.

Zahodna Nemčija bo imela tudi svoje letalstvo, ki bo sicer vključeno v zavezniške sile Centralne Evrope, a bo nemška „Luftwaffe“ vendar sama odgovorna za opremo, preskrbo, upravo in za osebe. Zahodno-nemška mornarica bo imela 20.000 mornarjev na 180 ladjah, med katerimi bo tudi 300-tonska podmornica.

Mehanizem nemške armade se je sprožil in ni pričakovati, da bi se ustavil. Nekateri krogi v svetu, ki nasprotujejo obnovi nemškega militarizma, so sicer mnenja, da se bo sproženi mehanizem ustavil, ker se po Zahodni Nemčiji vrstijo manifestacije in demonstracije z geslom

»Nočemo se bojevati ne za Vzhod in ne za Zahod«. Zahodnonemško obrambno ministrstvo ni na najboljšem glasu, toda vsi njegovi nasprotniki, ki nastopajo proti obnovi militarizma, še niso odgovorili na vprašanje, kaj bi storili v primeru, če bi se bilo treba bojevati za Nemčijo. Mladi ljudje pa, ki vpijejo po ulicah »Nočemo se bojevati ne za Vzhod in ne za Zahod«, se morda niti ne zavedajo, da bodo prej ali slej zadušeni vsi njihovi protesti pod pritiskom dobro organiziranega mobilizacijskega aparata, v katerem so že sedaj močni ljudje in strokovnjaki nekdanjega nemško-pruskega militarizma.

Nemški dolgovi v Jugoslaviji

Še ni tako dolgo od tega, ko so se razbila pogajanja med Jugoslavijo in Zapadno Nemčijo o ureditvi nemških predvojnih in vojnih dolgov nasproti Jugoslaviji. Takrat je del nemškega tiska zapisal, da so jugoslovanski terjatve pretirane in da zato tudi ni mogoče razpravljati o ureditvi tega vprašanja.

Zdaj pa je zapadnonemška vlada sklenila, da nadaljuje tozadevna pogajanja z Jugoslavijo in so o tem v zapadnonemškem zunanjem ministrstvu obvestili jugoslovanskega veleposlanika Ivekoviča. Vlada je izdala tudi nov predlog, po katerem da bi bila pripravljena reševati vprašanje nemških dolgov v Jugoslaviji. Podrobnosti tega načrta sicer niso objavili, v dobro obveščenih krogih pa izjavljajo, da znaša vsota, ki jo zapadnonemška vlada predlaga kot podlago za nadaljevanje razgovorov, okoli 300 milijonov mark.

PO ŠIRNEM SVETU

London. — Britanska spodnja zbornica je v torek dovolila z 242 glasovi proti 200 glasovom laburistične opozicije zvišanje nakupnega davka, kakor je bilo predvideno v oktobru v izrednem proračunu. V predhodni debati je nekdanji laburistični minister za trgovino, Harold Wilson, kritiziral in dejal, da bo to privedlo do inflacije v življenjskih stroških.

Pariz. — 500.000 delavcev kovinske industrije iz okolice Pariza je s svojimi akcijami in kratkotrajnimi stavkami prisililo podjetnike, da so privolili v tritedenski dopust in zvišanje plače od 5 do 14.50 frankov na uro.

Berlin. — Na dosmrtno ječo je obsodilo okrajno sodišče v Neubrandenburgu bivšo voditeljico nacističnega taborišča v Ravensbrücku, Eriko Bergmann. Štiridesetletni zločinki so lahko dokazali, da je na ženske, ki so bile v tem taborišču, večkrat ščuvala svoje dresirane pse, ki so nesrečne žrtve do smrti razmesarili. Po končani vojni se je Bergmannova zadrževala v domačem kraju, kamor je prišla preoblečena v sestro rdečega križa. Končno jo je doletela roka pravice.

Karači. — Predsednik pakistanske vlade Čaudri Mohamed Ali je preteklo soboto predsedoval prvi seji konferenice vseh pakistanskih strank, ki je sklepala o kašmirkem vprašanju. Predsednik Ali je pozval Pakistance, naj podpro Kašmirce v njihovem boju za pravice samoodločbe. Konferenca bo verjetno sklenila predložitev kašmirskega vprašanja Varnostnemu svetu.

Praga. — Češki tisk poroča, da bo prihodnje leto začel delovati v Češko-slovaški atomski reaktor domače konstrukcije, ki bo izdeloval izotope, ki jih potrebujejo v biologiji, kemiji in industriji.

Beograd. — V soboto je prispel v Jugoslavijo brigadni general John Waters, novi vodja misije za pomoč Amerike Jugoslaviji.

New York. — Stalni zastopnik Francije v Združenih narodih, Herve Alphand, je dobil od svoje vlade navodila, naj zopet prisostvuje sejam Generalne skupščine. Navodila francoske vlade so sledila sklepu Generalne skupščine, da se le-ta ne bo več vmešavala v vprašanja Alžira.

Bombay. — Kralj Saudove Arabije, Saud, je v soboto prispel na državni obisk v Novi Delhi. Indijski predsednik Rajendra Prasad je poudaril, da je to prvič v zgodovini, da je prispel vladar Arabije na uradni obisk v Indijo.

Tel Aviv. — Predstavnik izraelske vojske je izjavil, da so vojaki Arabske lige ustrelili v jeruzalemski četrti Mazrara znanega izraelskega športnika Jakova Cohema, ki je slučajno prekoratil razmejitveno črto.

Hong Kong. — Čangkajškove patrolne ladje so zaustavile britansko trgovsko ladjo »Corintias«, ki se je vračala iz Šanghaja v Fu Ču. Ladjo so odpeljali na otok Macu.

London. — Britanski list »Reynolds News« poroča, da bosta sovjetska državnik Bulganin in Hruščev verjetno prihodnjo pomlad obiskala Egipt. Diplomatski urednik tega lista piše, da predsednik Naser in njegovi sodružniki v vladi podpirajo tako zamisel.

Tunis. — Zastopnik tuniške vlade je sporočil, da bo njegova vlada bojkotala vse sprejeme in slovesnosti v zvezi s sedanjim obiskom britanskih vojnih ladij v Bizerti. Sklep je bil sprejet v znak protesta zaradi odklonilnega stališča Velike Britanije do sodelovanja tuniške delegacije na konferenci Organizacije OZN za kmetijstvo in prehrano (FAO), ki je bila te dni v Rimu.

Praga. — Češka delegacija bo pod vodstvom ministra za zunanje zadeve prispela v januarju prihodnjega leta na Dunaj. Namen obiska je, razpravljati o avstrijskem premoženju na Češkem ter o drugih važnih vprašanjih, ki zadevajo obe državi, to so predvsem gospodarski in kulturni problemi.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Zunanja trgovina v oktobru

Avstrijski centralni statistični urad navaja, da se je deficit v zunanji trgovini v znesku 351 milijonov v septembru zvišal meseca oktobra za 266 milijonov šilingov. Vrednost uvoza je narasla od 1.136 milijonov na 2.112 milijonov šilingov, medtem ko se je vrednost izvoza dvignila od 1.585 milijonov na 1.746 milijonov šilingov.

Fordova tovarna v Avstriji?

Na pobudo dunajskega zastopstva Fordove tovarne so bili razgovori s Henrikom Fordom II., ki se je nedavno mudil na Dunaju. Razpravljali so o ustanovitvi Fordove avtomobilske tovarne v Avstriji. Do končne odločitve še ni prišlo.

Tovarna šivalnih strojev v Zadru

Nedavno so v Zadru ustanovili prvo tovarno šivalnih strojev v Jugoslaviji. Zmogljivost tovarne je izračunana tako, da bo v nekaj letih lahko že krila tekoče potrebe vse države. Tudi načrte za šivalne stroje je napravil domačin, mehanik tovarne Šime Povič.

Proizvodnja v Sovjetski zvezi

Moskovska »Pravda« je pred kratkim objavila podatke, iz katerih izhaja, da proizvaja Sovjetska zveza sedaj 80-krat več elektrike kot leta 1913, 60-krat več potrošnega blaga in 160-krat več strojev. Proizvodnja električne energije znaša sedaj 166 milijard KWh, leta 1913 pa je znašala samo 2 milijardi, proizvodnja železa pa znaša 33 milijonov ton, dočim je znašala prej le 4.2 milijona ton.

Razmišljajmo tudi o tem

Pritožbe, obupani klici, majanje z glavo, — vse to so geste, ki jih srečamo često, kadar je govora o »idealih« današnje mladine.

Glej, tu se pritožuje učitelj! Z delom ne pride naprej, ker ga stalno moti Francelj. Vse skozi je tako nemiren, tako živčen, da ovira celoten potek pouka. Če ga za nekaj minut ukroji, bo takoj nato privlekel iz žepa različne igračke in si na ta način ponovno pritegnil vso pozornost sošolcev.

Tam zopet vzdihuje mati! Šestnajstletna hčerka ji je zrasla čez glavo. Stalno zahaja v družbo razposajenih prijateljev, išče si razvedrila v kinu, na plesišču, — ali pa v slabi literaturi.

In mati je brez moči! Njeni opomini so brezplodni, njene prošnje in solze včasih sicer ganejo hčerkino srce, da iztisne svoj: »Oprosti, ne bom te več žaljal!« toda v njenem glasu kljub temu ni čutiti obžalovanja. Trmast je, odporen, tako nekam očitačoč...

Sodnik maje z glavo. Nikakor ne more razumeti, da je mladenič pred njim tat. Kaj neki ga je privedlo do tega zločina?

Taka in slična vprašanja si stavijo vsi, ki listajo po časopisih, predvsem pa tisti, ki imajo opravka z mladino.

In skoraj zmeraj se po daljših raziskavah ugotovi, da izvira zlo iz slabih okoliščin ali pa korenini prav v slabi in nepravilni vzgoji. Zaradi tega smatram za potrebno, da navedem nekaj največjih vzgojnih napak.

Prva vzgojna zapoved je ljubezen. Mati naj obvaruje otroka, oče naj zanj skrbi, oba pa se naj razveseljujeta prvega smehljaja, prve besede, prvega koraka, kajti prvi vtisi so najvažnejši in tudi najodločilnejši. Otrok, ki ni bil zaželen in ki ni bil obkrožen s pravo ljubeznijo, odnese iz svoje najnežnejše dobe svoj prvi defekt, svoj neizbrisljivi pečat. Kako neki bi mogel ljubiti? Sovražil bo ljudi, ker so ga tudi oni sovražili! Iz tega zaničevanja se rodi maščevanje — zločin.

Toda starši naj ne ljubijo napačno, to se pravi, naj ne razvajajo svojih otrok. Nikakor ni pravilno, če izpolnijo otroku prav vsako željo, če mu zmeraj ugledajo življenjsko pot. Otrok se mora zavedati, da obstajajo meje, preko katerih ga ne pustijo okoliščine. Naj se uči odpovedi, kajti tako bomo zatirali egoizem in vzgajali širokogrudnost ter zavest, da mora biti obziren do drugih. Vzgojeni po teh smernicah, bo otrok zrel za šolo, sploh za mirno sožitje, in samo tako mu bo trnjeva pot lahka.

A tudi ti, mati, ljubiš napačno! Zakaj se tako bojiš za otroka? Zakaj ga ne puščiš ven na prosto med prijateljske? Ali ne veš, da vzameš s tem otroku prav vso samozavest in zaupanje v samega sebe? — Ti, oče, pa mu stalno očitaš, da nič ne

zna, da ne bo nič iz njega. S tem jemlješ otroku vse veselje do dela, v njegovem nežnem srcu pa vzbujáš komplekse manjvrednosti.

Poznam pa starše, pri katerih so otroci sredstvo njihovega razpoloženja. Pri njih niha vzgoja med skrajno strogostjo in največjo popustljivostjo.

A tudi take družine so pogoste, kjer je oče pravi tiran. Samo on ima stalno prav! Nikakor pa ne pomisli, da živijo otroci poleg njega v večnem strahu.

Zakaj se potem še čudite, če so otroci živčni, če lažejo, če kradejo?

Že iz velike odgovornosti do otrok si morajo biti starši v vzgojnih vprašanjih enotni. Znano je, da izhaja pretežna večina otrok z različnimi defekti ravno iz

razdvojenih družin. Tako jasno nosijo otroci pečat, da je manjkala pri njihovi vzgoji ali očetova razsodnost ali pa materino ljubeče srce.

Zavedajte se, starši, da družinske vzgoje ne more nadomestiti nobena druga vzgoja, temveč da je vsaka druga le dodatna. Kakor se hiša, zidana na slabem temelju, zruši, tako se tudi človek, ki ima za osnovo svoje osebnosti slabo družinsko vzgojo, le težko uveljavi in bo po vsej verjetnosti utonil v razburkanem morju življenja.

Zato ne pritožujte se, ne vzdihujte, ne majajte z glavo! Skupnosti pa bo v večjo korist, če boste otroka skušali razumeti, ga ljubiti, mu dajati dobre zgled, predvsem pa ga pravilno vzgajati. M. M.

Zagrebski solisti so navdušili tudi celovško publiko

Ljubitelji komorne glasbe v Celovcu imajo le poredko priložnost poslušati tako skrbno izbran in dovršeno izvajen glasbeni program, kot so ga nudili minuli torek zvečer Zagrebski solisti s svojim komornim koncertom v srednji dvorani Doma glasbe v Celovcu.

Trinajstčlanski godalni ansambel pod vodstvom dirigenta Antonia Janigra je ob sodelovanju mladega baritonista Vladimira Ruždjaka dobesedno zadivil in očaral celovško publiko s svojo do zadnjih odtenkov dognano, skoro neverjetno precizno in v čudovito celoto vskla-

jeno reprodukcijo najlepših draguljev komorne glasbe, ki so jih svetu podarili Bach, Haendel, Mozart, Jarnović, Kelemen, Purzell in drugi mojstri intimne baročne glasbene ustvarjalnosti.

Gostje iz Zagreba so bili deležni navdušenega priznanja tudi v Celovcu, kjer so se ustavili po dolgi turneji s koncerti v okrog 20 mestih Vzhodne in Zapadne Nemčije, Holandske, Anglije, Irske, Francije ter nekaj dni pred celovškim koncertom z nastopi v Linzu, na Dunaju in v Grazu.

Bogata žetev založbe „Mladinska knjiga“

Pred desetimi leti so bili predali za knjige slovenskih otrok še skoraj prazni. Slikanice, otroške in mladinske knjige so bile prava redkost. Zato je bila takrat ustanovljena »Mladinska knjiga«, da bi prekrbela vrtce, šole in mladino sploh z mladinskimi čtivom. Založba v povojni dobi ni imela ravno lahke naloge, ker so obstojale objektivne težave, ki so onemogočale uspešno delovanje.

Danes pa ima ta založba že deset let dela za seboj. Uspehi in številne knjige pričajo o velikem napredku in uspehu te založbe. 500 knjig, od tega je ena petina slovenskih izvirnih del, imajo slovenski otroci že na izbiro. Mladinska založba je izdala mladinska dela najboljših slovenskih pisateljev. Med temi deli zavzemajo prvo mesto dela Župančiča, Milčinskega, Grudna ter dela Franceta Bevka itd. Mnogo pa je bilo izdanih pri Mladinski založbi del, ki govorijo predvsem o borbi slovenskega in jugoslovanskega naroda proti okupatorju in domačim izdajalcem. Med njimi so že poznani avtorji kot so Vida Brestova, Ribičič, Kavčič in drugi.

Mladinska založba pa je mladino po-

vedla tudi v bogato zakladnico svetovne mladinske literature, v deželo pravljic bratov Grimm, v svet Sienkiewicza, Jacka Londona in drugih. Mnogo veselja ima mladina tudi s knjigami Tolstoj, Gorka, Iljina, Čapka in Kästnerja.

Občni zbor Kluba inozemskih študentov v Ljubljani

Sredi novembra je bil v Ljubljani občni zbor »Kluba inozemskih študentov« v katerem so združeni Tržačani, Goričani in pa študentje iz Koroške. Namen občnega zbora je bil, da pregledajo delo v preteklosti in si začrtajo smernice za delo v prihodnosti. Sedanji Klub inozemskih študentov v Ljubljani je naslednik Kluba zamejskih študentov in je bil osnovan, ko se je pokazala potreba, da se delo kluba razširi, ker se je tudi krog študentov inozemcev v Sloveniji precej povečal. Naloga in namen kluba je, držati stike in zveze z univerzami v državah, iz katerih so člani kluba. V poštev prideta predvsem Avstrija in Italija. Klub seznanja svoje člane z delom univerz v ino-

Minuli teden je bil v Jugoslaviji teden tiska in radia. Zveza novinarjev Slovenije je uredila v Ljubljani razstavo slovenskega tiska in tudi po drugih večjih središčih podobne razstave in predavanja o tisku. Mladni so predavali v šolah o tisku in ji v več krajih omogočili ogled tiskarn. Ljudje so lahko na ta način spoznali, kako listi nastajajo ter kakšno je delo in vloga novinarja v novi družbi.

Zanimive so številke iz jugoslovanskega novinarstva, zato jih nekaj navajamo.

V jugoslovanskih uredništvih časopisov, časopisnih agencij in radijskih postaj dela okrog 2000 novinarjev.

V letu 1945 je izhajalo v Jugoslaviji 87 časopisov. Naslednje leto jih je bilo 146, leta 1947 že 217, leta 1948 pa 306. Do leta 1951 se je ta številka povzpela na 371 in do lani na 453, kolikor jih približno izhaja tudi danes. Najbolj stabilni so dnevnik. Leta 1948 jih je bilo 17, leta 1952 pa 21.

Tednikov izhaja v Jugoslaviji 134. V zadnjih desetih letih so izdajali povprečno 70 polmesečnikov in 30 mesečnikov ter občasnih listov.

Posebno mesto v jugoslovanskem tisku zavzemajo časopisi narodnih manjšin. Tako izhajajo časopisi v madžarskem, italijanskem, šiptarskem, turškem, slovaškem, romunskem, češkem, bolgarskem in drugih jezikih. Leta 1948 je izhajalo 33 časopisov narodnih manjšin s skupno letno naklado 1.466.279 izvodov.

Dnevna naklada vseh dnevnikov je bila lani 730.000 izvodov, dnevna naklada vseh jugoslovanskih časopisov pa je znašala lani 3.450.000 izvodov. Pričakujejo, da se bo naklada zvišala na 4 milijone izvodov, ko se bo povečala proizvodnja časopisnega papirja v Vidmu.

zemstvu. Na občnem zboru so sklenili, da bodo v teku leta organizirali več predavanj. Eden glavnih sklepov je tudi ta, da se bodo študentje čim bolj udeleževali v športu. Odbor kluba ima redne seje vsakih štirinajst dni.

korno boleznijo). Tudi stroški za zdravljenje, če je zdravljenje predpisal zdravnik.

— Stroški za nabavo slušalnih naprav za gluhe, proteze, umetnih zobov, zdravniških in zobozdravniških stroškov za davčnega zavezanca samega, za ženo in mladoletne otroke. Vse to seveda le potem, če mora davkoplačevalec kriti take stroške iz svojega.

— Stroški za obiske pri bolnem družinskem članu v bolnici, če so taki obiski za izboljšanje bolnikovega zdravja potrebni in jih zdravnik priporoča.

— Podpora staršem, če so brez lastnih sredstev, medtem ko se vzdrževalnine za zakonske in nezakonske otroke tukaj ne upoštevajo; otroci so namreč upoštevani na podlagi posebnega zakona že pri odmeri dohodninskega davka.

Že iz teh malih drobcov smo razvideli, da je davčno pravo tako obširno in zamotano, da se je iz tega dejstva porodil poseben poklic davčnih svetovalcev in odvetnikov, ki so se specializirali na to področje. Vendar pa mislim, da je vsakemu pozornemu čitatelju postalo jasno, da si vsak sam lahko mnogo pomaga in koristi, če upošteva najenostavnejše pogoje urejenega gospodarjenja. Za to, o čemer je bilo v tem sestanku govora, še ni treba klicati na pomoč odvetnika ali davčnega svetovalca, ker vse to vsak sam lahko izvede pri finančni oblasti. Pri bolj kočljivih vprašanjih pa je vsekakor priporočljivo, da si najdemo svetovalca.

Komur pa je tak trud odveč in kdor ne upošteva niti najenostavnejših zahtev urejenega gospodarstva, ne bo imel niti sam pregleda čez svoje gospodarsko poslovanje in še manj pojma o upravičenosti predpisanih davkov in njih višine. Takemu gospodarju vsa jeza in tarnanje ne pomagata in mu dejansko ne preostane kaj drugega, kakor da plača davek, ko je dobil ček in ne želi, da bi mu eksekutor zabobnal rakovo koračnico.

Dr. Tone Jelen:

Nekaj o davkih

(Konec)

— Stroški za nabavo kreditov, v kolikor služijo izključno obratu. Izjema so taki in podobni stroški za nakup zemljišč, ker predstavljajo del kupne vsote in jih je treba aktivirati.

— Sodni stroški, kolektivne in stroški za odvetnika, v kolikor se nanašajo na pravde, ki so neposredno povezane z obratom in s povečanjem oziroma z ohranitvijo dohodka.

— Če je nekdo prevzel kmetijo brezplačno (na primer od očeta) in je obvezan, plačevati bratom in sestram njihove deleže in so se le-ti vknjižili s svojimi terjatvami na posestvo, lastnik posestva kot davčni zavezanec lahko zahteva odpis obresti, ki jih mora plačevati za take hipoteke. Obrtniki take obresti lahko uveljavijo kot »posebne izdatke«, vendar le do višine, ki jo predvideva zakon.

— Stroški za merjenje zemljišč v svrhu izvedbe komasacije, kakor tudi v svrhu zakupa se lahko odpišejo.

— Prav tako neprostovoljni prispevki za kmetijsko, delavsko ter obrtno zbornico in za druge zbornice.

— Stroški, takse itd. za mojstrski izpit.

— Najemnina za obratovne prostore, kakor tudi stroški in pristojbine pri sklepanju najeminske odnosno zakupne pogodbe.

— Nadalje — kar mnogim ni znano — stroški za davčne opomine in zamudna doplačila se lahko odpišejo od dohodka, če se nanašajo na obratovne davke, ne pa na osebne. To se pravi, za opomine glede obrtnega, zemljiškega, prometnega in še drugih davkov, ne pa glede dohodninskega davka samega, davka na premoženje, dediščine, daritve in druge. Pa tudi obratovni davki sami se odpisujejo od dohodka v svrhu davčne odmere.

K št. 5, tako imenovanim izrednim izdatkom, ki jih ne povzroča gospodarski obrat kot tak, ki pa so za davkoplačevalca nujni in neizbežni ter obično obremenjujejo njegov čisti dohodek, je pripomniti, da se ti ne upoštevajo v polni meri, temveč le v toliko, v kolikor se jim davčni zavezanec iz stvarnih, pravnih in navedenih razlogov ni mogel ogniti in v kolikor presegajo njegovo povprečno zmogljivost, to se pravi, v kolikor so mu obično kratili življenjske potrebe. Take stroške lahko uveljavljamo za odpis, če presegajo zmogljivost davkoplačevalca, ki mu jo zakon prisoja, za določen odstotek.

Primer: Letni dohodek davčnega zavezanca znaša največ 18.000 šilingov. Če je samski, mu zakon prisoja zvišano zmogljivost do 5 % njegovega letnega dohodka, če je poročen in brez otrok, do 4 %, če pa ima otroke, do 2 %.

Pri višjem dohodku pa se tudi ta odstotek zviša. Kolikor ti izredni izdatki

presega določeni odstotek čistega dohodka, lahko zahtevamo odpis in s tem znižanje dohodninskega davka.

Primer: Davčni zavezanec je moral dati svojo ženo v bolnico. Ker ni zavarovana, je moral plačati vse stroške v višini 6.000 šilingov sam. Njegov čisti letni dohodek je znašal 18.000 šilingov. Ker nima otrok, znaša njegova zvišana zmogljivost, ki mu jo zakon prisoja, 4 % od 18.000 šilingov, torej 720 šilingov. Torej lahko zahteva odpis od čistega dohodka v višini 5.280 šilingov in se mu mora dohodninski davek odmeriti ne od 18.000, marveč od 12.720 šilingov.

Tukaj še nekaj primerov, kaj vse lahko spada pod izredne izdatke:

— Stroški za zdravljenje, operacije itd. bližnjih, to je družinskih članov, če je potrebo potrdil zdravnik. Pogrebni stroški za družinske člane, nabava nagrobnega kamna in tudi prevoz mrliča, če jih mora davčni zavezanec plačati iz lastnih sredstev.

— Plača, socialno zavarovanje, hrana in drugi stroški za hišno pomočnico v času pred in po ženinem porodu, če je zdravnik potrdil, da je hišna pomočnica potrebna. Porodni stroški in stroški za bolnico z odračunanjem tega, kar se je v tem času v domačem gospodinjstvu prihranilo.

— Posebni višji izdatki za dietično hrano bolnika (posebno obolelih za slad-

KOLENDAR

Petek, 2. december: Bibijana
Sobota, 3. december: Frančišek
Nedelja, 4. december: Barbara
Ponedeljek, 5. december: Saba
Torek, 6. december: Miklavž
Sreda, 7. december: Ambrozij
Četrtek, 8. december: Br. Sp. M. D.

Prometna vzgoja v šolah

Deželni šolski svet za Koroško je v za-
vesti, da je prometna vzgoja že v ljudskih
šolah potrebna za čimbolj zajamčeno
varnost življenja in zdravja na cestah, pri-
pravljen uvesti v šolah potreben vzgojni
pouk o zadržanju v prometu. V ta na-
men so potrebna primerna učna sredstva.
Koroški avtomobilski touring-klub se
prizadeva, da doprinese k vzgoji v pro-
metu svoje najboljšje. V ta namen je iz-
ročil koroškemu deželnemu šolskemu sve-
tu pripomoček s knjigo: »ABC des Stras-
senverkehrs für die Schuljugend« (ABC
cestnega prometa za šolsko mladino).
Razpečavanje te knjige pa zahteva sode-
lovanje vseh, ki so na ureditvi cestnega
prometa zainteresirani. Zaradi tega važ-
nega pomena se deželni šolski svet in
avtomobilski touring-klub obrača na vse
s prošnjjo, da bi ta namen podprli s pri-
spevki. V posebni brošuri bodo objavili
imena darovalcev.

Poštna služba ob praznikih

Božična in novoletna služba pri pošt-
nih uradih je urejena kot sledi: Dne 11.,
18., 25., in 26. decembra tega leta, kakor
1. januarja 1956 bo pri vseh avstrijskih
poštah uradih navadna nedeljska služba,
v kolikor v naslednjem ni drugače dolo-
čeno.

Dne 16. decembra bodo na glavnih ali
na železniških poštah uradih sprejemali
pakete brez zaračunavanja zamudniških
pristojbin. Upoštevajoč krajevne potrebe
bodo na Dunaju in v deželnih glavnih
mestih dostavljali pakete kakor v delav-
nikih, pri ostalih poštah uradih pa bodo
izdajali pakete po potrebi. Na dan 24. de-
cembra imajo glavni in železniški poštni
uradi v deželnih glavnih mestih službo
kot v delavnikih z blagajniškim zaključ-
kom ob 16.00 uri. Dne 25. decembra bo-
do poštne uradi v glavnih mestih in v ne-
katerih drugih večjih krajih dostavljali
brze pakete, nujnostne pakete iz inozem-
stva ter pakete z vsebino, ki se lahko po-
kvari, in nadalje takšne, pri katerih z go-
tovostjo lahko domnevajo, da so darilni.
Dne 26. decembra imajo glavni in želez-
niški poštne uradi nedeljsko službo, do-
čim bodo ostali zaprti. Na Silvestrovo
bodo imeli glavni in železniški poštne ura-
di delavniško službo z blagajniškim za-
ključkom ob 16.00 uri. Ostali poštne ura-
di zaprejo blagajne in okenca ob 16.00
uri. Pri oddajnih poštah uradih v glavnih
mestih bodo blagajniški oddelki za
napovedane denarne pošiljke odprti do
18.00 ure.

Naročniki in bralci pozor!

Tudi letos vam hočemo omogočiti, da
z objavo v Slovenskem vestniku voščite
svojim znancom in prijateljem za božične
in novoletne praznike. Poslužite se v ta
namen naslednje naročilnice, ki jo izpol-
njeno pošljite najkasneje do 15. decembra
1955 na naslov: Slovenski vestnik, Celov-
ec-Klagenfurt, Gasometergasse 10.

Za navadno velikost objave znaša cena
10 šil. Seveda pa lahko naročite tudi večjo,
na primer dvakratno, trikratno ali več-
kratno velikost objave, katere cena bo te-
mu primerno višja. Za trikratno ali več-
kratno velikost objave lahko naročite po-
leg imena in naslova tudi še dodatno be-
sedilo voščila.

Ne zamudite roka za vpošiljanje naro-
čilnic!

Naročilnica

Ime:

Poklic:

Kraj bivališča:

Želim: navadno, dvakratno,
kratno velikost objave*)

Dodatno besedilo:

*) Nezaželeno prečrtati.

Po naši zemlji

Zgornje Libuče

Vsem znani cestar Jožef Skuk se mar-
ljivo in vestno trudi, da vzdržuje cesto
na svojem področju iz Zgornjih Libuč
do kolodvora v najboljšem stanju. Red-
no je vsak dan na delu, vsakemu pasantu
prijazno odzdravlja. Če je potrebno, se
zavzame tudi za vzdrževanje po promet-
nih predpisih določenega cestnega reda
in je na ta način morda preprečil že mar-
sikakšno nerodnost in neprijetnost v cest-
nem prometu.

Nedavno pa je imel na pliberškem ko-
lodvoru smolo. Takrat je bil nekoliko
nepreviden in je skočil iz motornega vla-
ka ravno v trenutku, ko je ranžiral. Pri
tem je strmoglavil in zadobil pretres
možganov in obdrnjenje kože. Ker pa
je cestar, doma pri gostilni »Sonnwirt«
(gostilna pri »Solncu« se je nekaj ime-
novala) star šele 34 let, obstoja upanje,
da bo kmalu okreval in spet lahko šel za
svojim priljubljenim poslom z isto vne-
mo, kakor dela to že njegov oče leta in
leta. V kratkem, pravi, da bo oče na-
stopil zaslužen penzijo.

Libuče — Dunaj

Na Dunaju se je poročil odvetnik
dr. Tone Jelen z gospodično Marto Leit-
nerjevo. Dr. Jelen je rojak iz Koroške,
doma iz Zgornjih Libuč pri Pliberku. Z
vztrajnim in marljivim študijem se je
povzpел do jurista in doktorske diplome.
Med tem pa je moral med svetovno voj-
no premostiti mnogo težav, ki jih je mor-
al prestat v gestapovskih zaporih. Po
končanem študiju in potrebni praksi je
odprl odvetniško pisarno na Dunaju.
Mlademu novoporočenemu paru iskreno
čestitamo!

Mostič

V četrtek minulega tedna je nastal po-
žar v gospodarskem poslopiju gostilničar-
ja Franca Haimburgerja. Ogenj se je širil
z velikansko naglico ter je zajel tudi nje-
govo drugo gospodarsko poslopje v bli-
žini. Oboje poslopij je popolnoma zgore-
lo. Takoj ko je požar izbruhnil, so bile
alarmirane vse okoliške požarne brambe,
ker pa so bila poslopja založena s krmo,
niso mogle preprečiti ognja. Škoda je
ogromna in jo cenijo na okoli dva mili-
jona šilingov.

Pravega vzroka požara doslej še niso
ugotovili. Kmetje pa so vznemirjeni, ker
je prišlo v zadnjih dveh letih v Mostiču
kar do štirih požarov, pri katerih v no-
benem primeru niso popolnoma razjasnili
vzroka. Prvi požar je bil januarja leta
1954, ko je pogorelo gospodarsko po-
slopje p. d. Hansla v Hartu ter je znašala

škoda tudi okoli 1 milijona šilingov. Ne-
kaj časa nato je zgorelo gospodarsko po-
slopje pri p. d. Schattleitnerju in pomla-
di leta 1955 gospodarsko poslopje pri
p. d. Reineggerju. Septembra pa je zgo-
rel ogromen kozolec sena v bližini p. d.
Hansla na Hartu. Zaradi tega je razum-
ljivo, da ima prebivalstvo velik interes na
razjasnitvi požarnih vzrokov, ker vsak
posestnik je v strahu, da bi tudi njega ne
prizadejala tako strašna nesreča.

Bistrica na Zilji

Minuli teden je umrl p. d. stari Galav-
čov oče. Pokojni oče je bil ugleden in
spoštovan gospodar, ki je vse svoje sile
in skrb posvečal koristim domačije in
blaginji družine. Številno prebivalstvo se
je poslavljalo od njega, ko je bil položen
na mrtvaškem odru. Po svojem značaju
je bil dober, kar se je posebno odražalo
tudi v tem, da je bil vnet in dober pevec.

Ob številni udeležbi žalnih gostov smo
ga spremili na njegovi zadnji poti na do-
mače pokopališče. Galavčovega očeta je
pokrila domača zemlja, spomin na njega
pa nam bo ostal v trajnem spominu. Ža-
lostnim svojcem izrekamo naše iskreno
sožalje!

Beljak

V peravski šoli v Beljaku je imel
dr. Franc Brantner zanimivo predavanje
o predmetu: »Vzroki napačnega načina
vožnje in posledice«. V svojem govoru je
dejal, da povzročajo največ prometnih
nesreč motorna kolesa že zaradi tega, ker
motorno kolo najmanj ustreza fiziolo-
škimi pogojem človeka. Navadna kolesa
povzročajo 19 odstotkov prometnih nes-
reč, 17 odstotkov avtomobilov, 7 odstot-
kov motorni »rolerji«, 5 odstotkov pešci
in 4 odstotke druga prometna sredstva.
Značilno je, da se primerijo najštevilnej-
še prometne nesreče v petkih med 16.00
in 18.00 uro. Na podlagi skioptičnih slik
je pokazal težke posledice, ki jih povzro-
ča napačen način vožnje. Grozotne ori-
ginalne posnetke nesreč je dala na razpo-
lago bolnišnica za nezgode v Grazu. Iz-
ražena je bila želja, da bi slike predvajali
vsem, ki nosijo odgovornost pri vožnjah
in tudi onim, ki jim izstavijo nova dovo-
ljenja za vožnje.

Seja kmetijske zbornice

Prezidij koroške kmetijske zbornice je
za jutri, 3. decembra, sklical zbornični
plenium, na katerem bodo obravnavali
proračun za leto 1956 ter poročila posa-
meznih odborov, kakor tudi različna
agrarna vprašanja ter mlečne cene. Seja
bo javna in vsakomur dostopna.

Zadeva dr. Neureiter še vedno pred sodiščem

Meseca maja smo tudi v našem listu na
kratko poročali o dogodkih na učiteljiš-
ču v Celovcu. Drugi časopisi so o tem
poročali mnogo in tudi obravnave pred
sodiščem so bile. Zadnja obravnava pred
okrajnim sodiščem v Celovcu o tej zade-
vi je bila 22. novembra in pomeni nade-
ljevanje procesa, ki ga vodi premeščeni
profesor dr. Neureiter proti prof. Tur-
nowsky-ju, ki poučuje na učiteljišču.
Dr. Neureiter začasno nima službe. Pred-
met razprave so bile tokrat izjave prof.
Turnowsky-ja, ki je dijakom učiteljišča
baje napačno tolmačil vzrok premestitve
prof. Neureiterja tik pred maturo na učiteljiš-
ču, kjer je poučeval tudi zadnji let-
nik. Prof. Turnowsky je namreč trdil, da
je profesor Neureiter že leta 1946 bil
kazensko premeščen, ker je bilo menda
njegovo zadržanje napram mladoletnim
dijakinjam neprimerno. Za obrambo svo-
je osebnosti je profesor Neureiter stvar
predal sodišču. Da bi profesor Turnowsky
dokazal svoje trditve, je sodišče zaslišalo
dve priči. Prvi je pričal direktor dekl-
ške gimnazije Leutschacher, ki pa se nič-
sar natančno ne more spomniti, vse se mu
samo zdi, da je tako in tako bilo. Tudi
druga priča, direktor dr. Lorenz, se vseh
dogodkov in pritožb samo spominja, no-
beden od obeh pa ni mogel navesti kon-

kretnih dejstev in oseb, ki so se prito-
žile.

Dr. Neureiterja zastopa spretni in spo-
sobni dunajski advokat dr. Peter Stern.
Za potek procesa vlada veliko zaniman-
je. Dvorana je bila ob zadnji obravnavi
nabito polna poslušalcev. Proces je bil
prekinjen in se bo nadaljeval, ko bodo
znani rezultati disciplinskega postopka,
ki je bil uveden proti prof. dr. Neurei-
terju.

Razne vesti iz Koroške

Minuli teden je bilo na Koroškem
88 prometnih nesreč, pri katerih je bilo
64 oseb poškodovanih, ena pa mrtva. V
vseh Avstriji se je primerilo 1209 promet-
nih nesreč s 662 poškodovanimi osebami
in 27 mrtvimi. Spet je 54 voznikov po-
begnilo, pri 41 primerih pa so ugotovili
kot vzrok nesreče pijanost vožnje.

V nedeljo so v Tigričah odprli novo
urejeni okrajni starostni dom, ki je uspeh
dela okrajne zveze za preskrbo v Celov-
cu. Z izročitvijo tega doma svojemu na-
menu je dobil celovški okraj, ki šteje 47
občin, svoj drugi starostni dom. Dom je
opremljen v gradu Tigriče. S pregradnjo,
ki je trajala eno leto, so s pomočjo občin-
skega referata za preskrbo in socialnega
referata koroške deželne vlade postavili

Sekira ob Vrbskem jezeru

Urad za tujski promet je z letošnjo se-
zono zadovoljen. Ne samo, da je tujski
promet koristen za potrošnje pridelkov
domačega kmetijstva in vrtnarstva, je za-
radi dotoka številnih inozemskih gostov
tudi dober donšalec deviz v korist držav-
ne blagajne. Iz nekega poročila tujsko-
prometnega urada je razvidno, da zazna-
mujejo v letošnjem sezonskem času, to je
od 1. novembra 1954 do 31. oktobra
1955, okoli tri milijone nočnin, kar po-
meni rekord. V primeri s prejšnjim le-
tom znaša prirastek nočnin za dobrih
700.000 oseb, v primeri z letom 1938 pa
se je število nočnin podvojilo.

Ob Vrbskem jezeru je ob jesenskem
času nastala tišina. Gostišča in penzioni
so svoja vrata zaprli. Jesenska megla za-
branjuje razgled in tlači duha. Gostje so
se odpeljali vsak v svoj kraj in ostanejo
samo še lepi spomini na pretekla dni. Ta-
ko bo ostalo do pomladi, ko bo spet za-
plapolalo novo življenje ob sinji jezerski
gladini.

Če obiščeš v pozno-jesenskem času ho-
tel »Korotan« v Sekiri, si moreš komaj
predstavljati, da je valovilo v poletnih
mesecih v tem novodobnem hotelu in
njegovi okolici pestro, živahno medna-
rodno življenje. Hotel »Korotan« se je
polnovredno uvrstil med zaželjena in mi-
kavna letovišča ob jezeru.

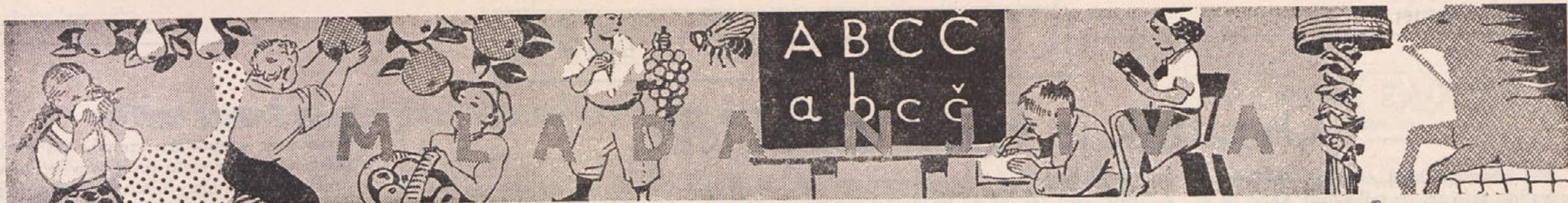
Statistika hotela »Korotan« lahko z
zadovoljstvom ugotavlja, da je gostišče
doseglo do 8.000 nočnin. V letovišču so
se znašli najrazličnejši narodi in deželani
iz širokega sveta. Med letoviščarje v »Ko-
rotanu« so na primer šli gostje iz Šved-
ske, Nemčije, Holandske, Jugoslavije, Ita-
lije, Francije, Švice, severne in južne Ame-
rike, Luksemburga, Belgije, Izraela, Dan-
ske, Finske, Anglije in seve številne obi-
skovalce iz Avstrije same. Potniški uradi,
ki so dovažali goste, so med drugimi iz
Stockholma, Dunaja, Münchena, Frank-
furta/Maina, Hamburga, Luksemburga,
Ljubljane in Zürich.

Izmed prominentnih gostov, ki so se za-
drževali v »Korotanu«, navajamo le neka-
tere, med temi filmske igralce Hansa
Holta z ženo iz Dunaja, Sussi Nikolett
iz Münchena, Loni Heuser iz Düsel-
dorfa in Hansa Conrada z ženo iz Dunaja.
Nadalje je moglo hotelsko ravnanje
med drugimi pozdraviti ravnatelja
Alberta Goldmanna s soprogo iz Pariza,
direktorja Hendrika Schneiderja iz
Bloemdaala na Holandskem, tovarnarja
Brücknerja iz Bamberga v Nemčiji, rud-
niškega podjetnika Burgerja iz Nürnber-
ga, Svena Lundholma iz Švedske, Axela
Londquista iz Stockholma, igralko Signo
Settengrenovo iz Stockholma, kolumbij-
skega konzula v Hamburgu Rascha, vele-
trgovca Hendrika Vermeulena iz Hem-
steda na Holandskem, tovarnarja Maksa
Fetta iz Saarbrückna, zdravnika dr. Er-
nsta Guttmana iz Tel Aviva, bančnega di-
rektorja Johana Hedberga iz Švedske,
ameriškega generalnega konzula Glen
Bagleya iz Frankfurta in številne druge.
V hotelu so se zadržali tudi gostje Vida
Tomšič s soprogom dr. Novakom, ljub-
ljanski župan dr. Dermastija s soprogo,
inženir Vehovar in dr. Ples iz Slovenije
ter generalni konzul Mitja Vošnjak s so-
progo in konzularnim osebjem iz Trsta.

Navedli smo iz izbora le nekatere pro-
minentne goste, da lahko povemo, da
gostišče »Korotan« ustreza vsem zahte-
vam modernega penzionarja. Gostje so
izražali svoje popolno zadovoljstvo ter
zagotavljali, da se bodo v prihodnji le-
toviški sezoni spet ustavili v hotelu »Ko-
rotan« ob Vrbskem jezeru.

zavod za stare in onemogle, ki ga štejejo
za enega izmed najlepših v Avstriji. V
domu je prostora za 66 starih ljudi ter
so se prvi vselili že 1. decembra.

Na planini pri Šmohorju se je v pone-
deljek dopoldne primerila usodna delov-
na nesreča. Voznik Otmar Domenjko je
vozil s traktorjem hlode. S prikolicco, na
kateri je imel naloženih šest metrov lesa,
je na nekem ovinku spodletel in strmo-
glavil kakih 30 metrov globoko preko
skale. Dvema delavcema, ki sta sedela na
hlodih, se je posrečilo, da sta se s skokom
s prikolice rešila, dočim se voznik ni mo-
gel sprostiti iz kabine. Z vozilom in hlo-
di je strmoglavil v globlino. Zdravnik, ka-
tereja so takoj poklicali, je mogel ugo-
toviti samo še smrt ponesrečenca.

Ero in devetintrideset oslov

Stari Ero je bil marljiv in priden kmet. Prideloval je sir in kajmak in redil veliko prašičev. V starih časih še ni bilo železnice, zato je Ero svoje blago prenašal v mesto na oslih. Na trgu je prodajal svoj prvovrstni sir, kajmak in slanino. Iz kupička si je nakupoval sol, olje in drugo mestno robo. Kupoval je tudi osle, ki so mu zvesto prenašali tovor. Kupčija je dobro uspevala, živel je v blagostanju.

Ero je imel tri sinove. Najstarejši mu je pomagal pri delu od jutra do mraka,

bilo devetnajst in pol osla, drugi naj bi dobil četrtno, se pravi, devet oslov in tri četrtnine, najmlajši pa bi dobil štiri osle in sedem osmin, sestre pa bi ostali trije osli in devet desetini. Morali bi pač štiri osle zaklati in jih na enake dele razrezati, a petintrideset oslov bi ostalo celih. A kaj naj store? Osličjega mesa nihče ni jedel, saj so imeli jagnjetine in svinjine v izobilju. Tri dni in tri noči so računali in računali, delili, množili in seštevali. Slednjič so se napotili k popu, da ga zaprosijo za pomoč.

»Bratci, imam samo enega osla,« jim je rekel pop, »tega jaham, kadar obiskujem svoje farane. Na osle se kaj malo spo-

znam, a mislim, da bi vam ta moj dolgo-uhec le pripomogel k rešitvi.«

Naslednjega dne je prišel pop k bratom, spustil svojega osla med njihove in rekel:

»Poglejte, otroci, sedaj jih je štirideset. Ti sinko, ti si najstarejši, vzemi jih polovico, odvedi si takoj dvajset oslov. Srednji, tebi pripada četrtnina, vzemi si jih deset; najmlajši, tebi gre osmina, pet oslov je tvojih. Sestra bo vzela desetino, dajte ji štiri osle. Vidite, ostal je še samo moj osliček, tega bom zajahal in odšel domov.

Bratje so se mu zahvalili za pomoč in so odslej živeli mirno in v slogi.

Niso te rešile urne noge

V gozdiču pod mogočnim hrastom je imel zajec svoje ležišče in v njem svoj mladi zarod. Čepec pri svojih drobljenčkah, je večkrat opazoval polža, ki se je počasi pomikal po hrastovem deblu.

»Oj, ti ubožec,« ga je večkrat zbadal zajec. »Če pomislim na svoje urne noge in tebe, neznanega počasnega slinarja, se mi zares smiliš. Revček!«

»Privoščim ti tvoje noge,« mu nekoč mirno odvrne polž. »Jaz sem popolnoma zadovoljen s svojo slino. Le čemu moti potem tebe? Narava je pač podelila vsakomur tisto, kar mu najbolj služi. In prav je tako!«

Kmalu potem je začelo silno deževati. Lilo je neprenehoma več dni. Bližnja re-

ka je začela izstopati iz svoje struge in pričela zalivati gozd. Polž, videč nastajajočo poplavo, se prične, počasi sicer, toda vztrajno pomikati po hrastovem deblu kvišku in se prilepi na varnem mestu.

Mnogo malih živali je našlo v tej povodnji smrt. Ko se je slednjič pričelo vedriti in je začela voda zopet upadati, se je polž spet pomaknil bliže k tlom. Tedaj se mu je nudil žalosten prizor. Pod hrastom je ležal zajec — mrtev. Njegovih mladičev ni bilo videti nikjer. Odnesla jih je voda kdo ve kam.

»O, zajec,« je sočutno vzdihnil polž, »niso te rešile tvoje urne noge. Pač pa sem se rešil jaz, od tebe tako zaničevani slinar!«

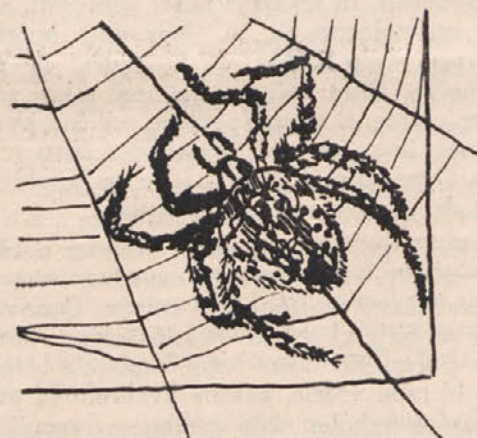
Pajek-mrežar in muha-brenčulja

Pajek-mrežar je čepel v kotu poleg svoje mreže. Dremal in sanjaril je o dobri pojedini, ker mu je želodec že precej nagajal, tako da mu je bilo že skoraj slabo in se mu je začelo temniti pred očmi.

Pribrnela je muha-brenčulja in se vsedla nedaleč od pajkove mreže. »Le bliže, le bliže, draga tetka! Nič se ti ni treba bati, ker zdaj imaš lepo priložnost, da se malo poguglaš v moji mehki zibelki. Prav iz srca bi ti privoščil,« jo ljubeznivo vabi pajek.

»Brr... brr... brr... striček, ti si pa norček,« mu hudomušno odvrne muha-brenčulja. »Ako bi imel v svoji mehki zibelki tistih sladkih bombončkov, katere imam tako rada, bi se pač malo pogugala na njih, ker pa te nimam, se mi mudi dalje, da si kje drugje poiščem kaj sladkega za pod zob.«

»Zdravstvuj, striček!« in muha-bren-

čulja je odbrnela. Pajek-mrežar je žalosten gledal za masnim plenom. Želodec pa ni hotel prenehati z opozarjanjem na to, da je prazen. Zadržal je od same omotice, ki ga je obšla.

Spisal Josip Podlesnik, Suha

Maček, pes in kozel

Na pristavi so živeli maček, pes in kozel. V mraku so plegli na podsteno in se zapletli v razgovor, kaj je najbolje na svetu.

»Najbolje je mleko,« je pričel maček.

»A tudi pri miškah nisem izbirčen.«

»Ni res!« je pes godrnjaje rekel ješčemu mačku. »Najboljša je mastna kost!«

Kozlu ni bilo všeč ne prvo ne drugo. Zato je zameketal: »Nič ni slajšega od svežega sena.«

Tako so se divje prepirali, toda niti en predlog ni obveljal, ker niso bili slozni.

Hvalisavi strahopetec

Neki strahopetec je stopal pozimi skozi gozd. Na rami je imel puško. V gozdu je srečal volkove in od strahu je kar otrpnil. Volkovi so mirno šli mimo njega. Ko je potem lovec srečal starega kmeta, se je začel na vsa usta hvaliti:

»Sredi gozda sem srečal volkove. Eh, če bi bil imel puško, bi vseh sedem postrelil!«

»Kaj pa imaš tole na rami?« ga začudeno vpraša stari kmet.

Šele tedaj se je strahopetec spomnil, da ima puško. Tako se je bil ustrašil...

Hrastova palica

Marijevcani so šli na sejem. Šli so, šli in spotoma videli hrast. Hej, hoteli so odlomiti hrastovo palico. Kako naj jo odlomijo, to ve Peja Bistroglavac. In reče Peja Marijevcanom:

»Takole, bratje, naredimo: prišli se bomo drug za drugega, vsi se bomo obesili na hrastovo vejo, pa jo bomo odlomili.«

Kot najpametnejši je Peja prvi splezal na hrast in se prijel za vejo. Njemu za noge se je prijel naslednji in tako po vrsti vsi. Ko je Peja videl, da že vsi visijo, je zaklical:

»Hej, bratje, počakajte, da pljunem v dlani!«

Za šalo

»Koliko je ura?«
»Zdaj je točno dvanajst.«
»Mislim, da je že več.«
»O, pri nas ni nikdar več, ko odbije dvanajst, začnemo spet z eno.«

Dva pisatelja se hvalita drug drugemu: »Pomislil, ljudje pravijo, da je moj roman tako zanimiv, da ga lahko berejo vso noč!«

»To še ni nič. Zadnjič se je nekdo peljal v vlaku šest postaj predaleč, ker je bral moj roman!«

»To pa je res čudno, dragi moj, da more človek v vlaku tako trdno zaspati.«

Ivan Potrč:

41

NA KMETIH

To vem, nikoli nisem mislil na to, kar smo molili; jezik je ponavljal molitve, glava pa je bila vsepovsod drugje. Prvikrat, odkar sem bil na Toplekovini, sem začel razmišljati o sebi in o vsem tem, kar se je godilo okoli mene in z mano. Začel sem razmišljati o Toplečki in o Hani, o tem, kako se bo vse to končalo z njima, posebej še zavoljo grunta, Toplekovega. Poslušal sem Tunikino pojoče odgovarjanje in zgodilo se je, da me je začelo na lepem stiskati v grlu. Klal sem si glavo — zakaj, zakaj se držim pri teh ženskah; češče in češče so mi prihajale na pamet Murščeve besede, ki jih je ob vsaki priliki povedal o ženskah: »Pubec, varji se je — stare!« — in Mihoričeve besede: »Pusti ženske!« Ob takih spominih sem se kar stresel, a pri hramu je bila Hana, zdvijala sva in nekje mi je postajalo vseeno, kaj se je godilo; edino Tunika, to sem že rekel, se mi je smilila. Vznemirjala me je samó Maričina močitev, ker bi tako dobila grunt sestra — toda z mano je bilo tako, da Toplečk nisem pustil.

Na lepem se je zgodilo, da je začel sre-

di litanij vpiti otrok, vokal je zatezujoče, ko da bi ga zvijalo. Toplečka se ni zmenila, molila je naprej — in kar na lepem, ko vekanja v hiški ni bilo konca, se je začela oglašati v kuhinji Hana, dokler ni sama pridivila v izbo ter planila mimo matere v hiško.

Toplečka se je delala, ko da nič ne vidi in nič ne sliši — molili smo dalje. Vendar pa je tisto, kar je Hana govorila, ko je previjala in učkala deklinco, bilo takšno, da je morala Toplečka prenehati z molitvijo. Vrgla je molek po mizi in stekla v hiško. Iztrgala je Hani otroka... — končalo pa se je vse z vriščem in z jokom, ki ga pa s Tuniko nisva več poslušala; odšla sva vsaksebi, jaz v kamro, Tunika v kuhinjo in v zgornjo hiško. Nisem mogel gledati, kako sta si trgali druga drugi deklinco iz rok, vpili pri tem zavoljo grunta in — zavoljo mene.

Nekega takega večera sem začutil, ko sem sedel v kamri na postelji, kako se tresem, slačil sem se, a mi je obleka sproti padala iz rok. In tiščal sem si ušesa, da nisem slišal — zatem pa sem se začel zapahovati.

Po takšnem večeru, ko se je znova vse končalo z vpitjem ter z Zefinim pohlipavanjem — lahko, da sem pustil odpahnjena vrata — sem se znenada predramil; pravzaprav me je zbudil šepet. Nekdo me je tiho klical, me božal po licih in po rokah, me iskal — eh, bila je, prepoznal

sem jo, po glasu in po rokah — Toplečka. Zganil sem se in se na pol dvignil.

»Južek, Južek,« je pošepetavala, »k tebi sem prišla, samo maličko sem prišla...«

Eh, kako se ji je glas tresel, sama prošnja ga je bila; bilo mi je, ko da bi me z vodo polili.

»Zefa, pusti me, za zmerom me pusti,« sem šepetal in ji odrival roke.

»Jezus-jezus,« je stokala in vpraševala: »Zakaj, zakaj si takšen? Zakaj, zakaj si tako napravil?«

Nič nisem vedel, kaj bi storil. Dihala je vame, jaz sem se odmikal; nisem in nisem mogel prenesti izabele, ki jo je izdihavala. Naslonila se je na posteljo in me naprej in naprej iskala z rokami — imela je trde, raskave roke.

»Južek, otroka imaš z mano, deklinco...«

Prosila je, glas pa je bil tak, ko bi bila ne vem kako vesele volje, da bi z njim tudi mene spravila v dobro voljo. Toda ko so ji roke zdrknile po prsih, sem jo prijel za zapestji. Hotela se je iztrgati, postajala je divja, a jaz sem jo še močnejše stiskal.

»Južek, ko boga te prosim, Južek...«

Prosila je, — ne, tega nisem več prenesel! Potegnil sem si odejo do brade, si jo podvil pod sebe. Pri tem sem jo nehoti odpahnil, da je zdrknila s postelje in se ob njej sesedla.

Pokrila si je obraz z dlani, začutil

sem to po dihanju; zatem pa sem začutil, da se je naslonila na stranico postelje in se začela tresti, dokler ni zatišano zahlipala.

Potegnil sem si odejo čez glavo in se obrnil v steno, a zaspal nisem: tulila je. Videl sem, kakor da bi jo gledal pri belem dnevu z na stečaj odprtimi očmi, kako se pobira in se opoteka iz kamre, potegnjena v dve gube, kakor na procesiji, s tistimi trdimi in raskavimi rokami na obrazu in laseh. Vlekel sem si odejo čez glavo, vendar sem slišal vsako njeno podrsavajočo stopinjo — eh, to življenje ne pozna milosti!

Ne, nikakšne milosti ni poznalo, vsaj kar se je mene tikalo — po nekem drugem takšnem večeru; po molitvi in po litanijah, mi je Hana povedala, da bo dobila otroka, zatem pa mi je tudi rekla, naj svoje storim, če sem kaj moškega, naj se domenim za Toplečkino ali za Hedlovo domačijo.

»Samo maličko moža bi naj bilo v tebi, pa bi vsega tega ne bilo! Ali si se stare zbal?«

Bil sem tiho, nič tega ji nisem pokazal — a tisti večer sem jo zasovražil. Vso voljo mi je pobralo, komaj komaj sem dočakal, da se je pobrala in me pustila samega. Na lepem sem se spomnil na Tunika. Nisem več vzdržal, vendar nisem zajokal, ni bilo glasu, preveč me je dušilo.

Ovratnik je važen del obleke

Ko izbiramo kroj za novo obleko, se navadno zelo težko odločimo, kako bi jo dale ukrojiti. V modnem časopisu nam sicer marsikaj ugaja, vendar v celoti pravzaprav ničesar. Navadno se najtežje odločimo za ovratnik.

S šiviljo se domenimo o vsem, o krilu o gor-njem delu, o rokavih, le za ovratnik se ne moremo odločiti. Naj nam naredi velik, šal-ovratnik, majhnega, okroglega, reverje?

Ni čudnega, da z ovratnikom tako okle-vamo. Saj le-ta lahko da obleki poseben po-udarek in s tem tudi ženski, ki obleko no-si. Pri izbiri ovratni-ka bi morale vedno vedeti, kakšna oblika nam pristoji. Tako bi

na primer majhne ženske ne smele nositi velikih ovratnikov, čeprav so še tako lepi in moderni. Veliki ovrat-niki so za velike in vitke ženske. Za-radi tega vam ni treba prav nič žalo-vati, če ste malo manjše in si ne morete privoščiti velikega ovratnika. Tudi med raznimi majhnimi oblikami ovratnika boste imele dovolj izbire.

Za danes nekaj besed o ovratnikih in okraških na njih. Včasih pa tudi ne ve-mo, kako bi obnovile kako staro obleko, ki smo se je že malce naveličale. Ste že kdaj pomislile, da bi to lahko storile tu-di z novim ovratnikom iz drugega blaga.

Preprosto, karisto obleko bo naredi-la garnitura iz belega pikeja posebno ži-vahno in ljubko. Staro, dvodelno obleko, v kateri se počutimo že neprijetno, bomo poživile z ovratnikom iz črtastega blaga, ukrojenim v obliki reverjev. Iz istega bla-ga si bomo napravile še rutico, ki jo bo-mo zataknila v žep ob pasu in v tako popravljeno obleko se bomo počutile kot v novi! K visoko odprti, gladko krojeni,

enobarvni obleki si bomo morda omislile kar rast, ožji šal, ki ga ne bomo zavezo-vale navadno okrog vratu, marveč ga bo-mo potegnile skozi dva izreza pod vra-tom. S tem bomo obleko popolnoma

spremenile. In kvaliteta blaga za tak šal? Če hočemo dati obleki bolj športni po-udarek, potem bomo izbrale kako debe-lejše karirasto blago. Če pa ne želimo športnega videza, potem se bomo odloči-

le za taft, rips ali kaj podobnega. Seveda ni nujno, da je blago karirasto. Tudi pik-čast ali drugače vzorčast šal je obleki lah-ko lep okras.

Kako pa pri izrezu brez ovratnika? Oglejte si na primer obleko iz tweeda, brez ovratnika, le z malo širšim, na stroj prešitim robom. Žepček z navihkom in z velikim robčkom lahko prav prijetno na-domesti ovratnik.

Tudi bluže ni treba, da imajo vedno stoječ ovratnik. Še za marsikakšno obli-ko ovratnika se lahko odločimo: za okroglega, koničastega, za ovratnik s pentljo, lahko ga pa tudi izvezete ali okrasite z aplikacijo. Seveda sta ta dva okraska predvsem namenjena za bluže, ki jih oblečete ob bolj svečanih prilož-nostih.

Lahko se pa odločite za majhno zvija-čo in nosite pod izrezano obleko le pla-stron, na rokavih pa samo zapestja iz istega blaga.

Kaj bi rekla na primer k črni izrezani obleki in k plastronu pod ovratnikom? Črno obleko iz žameta ali ripsa pa lahko prav prijetno spremenite z velikim, me-talju podobnim ovratnikom iz organdija ali kakega podobnega trdo stoječega blaga.

Ali je blago res volneno?

Morda si boste za zimo nabavile kaj novega, plašč, obleko ali kar si že bodi. Prav lahko, da boste pri tem v zadregi, ker si boste želele volnenega blaga in ne boste vedele, če je blago res volneno. Ka-ko boste to spoznale?

Volneno blago tkejo iz čiste volne. Vendar pa često prodajajo za volneno blago tudi drugo blago, ki z volno nima dosti ali pa sploh nobene zveze, ki je to-rej iz bombaža. To je volneno blago slabše kakovosti. In težko je takoj ugotoviti, ali je res volneno ali ni. Navadno potem kupec blago mečka, da bi videl, ali se zmečka. Čista volna se namreč takoj zo-pet raztegne, zlasti še, če je odlične kva-litete. Le-to pa radi pomešajo s čisto svi-lo. O tej pa tudi vemo, da se ne pomečka in da je zelo mehka ter topla.

Kako pa je z volnenim blagom slabše vrste? Pri tem blagu je navadno osnova bombažasta, votek pa je volnen. Osnova, to so niti, ki tečejo vzdolž blaga, votek pa počez. Ko boste torej kupovale blago in bi rade vedele, kakšne kvalitete je, na-pravite takole: Na majhnem vzorčku razcefrajte podolžne in počezne niti. Če se nitke kodrajo, pomeni, da so volnene, če pa ostanejo gladke, potem so bomba-žaste.

Lahko pa še drugače poskusite. Košček blaga sežgite. Bombaž bo gorel s plame-

nom in ko bo zgorel, bo ostalo mnogo drobnega pepela. Volna pa le cvrči in pri tem neprijetno diši po roževini. Lahko bi tudi stekali nekaj nitk vodka in enako število nitk osnove. Volna je lažja od bombaža. Če boste torej ugotovile, da so nitke z ene strani težje, to pomeni, da blago ni samo volneno. Seveda ta poskus ne pride v poštev za praktično uporabo.

Umivanje posode važno opravilo

Pranje posode je prav tako neprijeten posel kot čiščenje okenskih stekel. Ker pa že mora biti čista, bi bilo tudi dobro vedeti, kako razno posodo peremo in ka-ko zanjo skrbimo, da bi jo ohranili čim dalje.

Aluminijasta posoda je zelo lepa, toda če ne znamo z njo ravnati, postane kaj kmalu grda. Tako v njej ne smemo ničesar pražiti in peči. Če jo peremo s sodo, rada potemni. Od hrane, ki vsebuje apne-nec, aluminij tudi rad potemni.

Pločevinasto posodo ne smete uporabljati na električnih štedilnikih. V njej lah-ko dobro pripravljate meso, kuhate krompir, pečete karkoli drugega. Prati je treba tako posodo v vroči vodi in jo na-

Pranje z bencinom

Praktična gospodinja pravi, da pere oblačila iz prave svile in iz prave volne s pralnim bencinom, in sicer: V drogeriji kupi bencin za pranje. Za dvodelno oble-ko ga porabi en liter. Bencin vlije v čisto, emajlirano posodo, namoči obleko, hitro pomenca ali boljše rečeno stiska, posebno umazana mesta. Nato iztisne tekočino po dolžini obleke, ne ovije in potem jo obesi na obešalnik, na prostem. Ostali bencin pusti nekaj minut, da se umaza-nija vsede na dno, nato pa ga odlije v pripravljeno steklenico. Ta ostanek po-rabi za čiščenje parketa. Svilene tkanine porabijo še manj bencina, postopek pa je isti. Svilena oblačila so suha v nekaj mi-nutah. Toda gospodinja svari, da bodimo pri tem pranju zelo previdne in zaradi varnosti perimo in sušimo na prostem.

Kako ohranimo kuhano maslo dolgo časa sveže?

Kadar je na trgu dovolj surovega ma-sla, bo vsaka dobra gospodinja mislila tu-di na čas, ko bo tega primanjkovalo. Saj se da tudi kuhano maslo dobro uporabiti. Maslo stopimo pri zmernem ognju, da je lepo rumeno. Predvidno ga odcedimo v položeno posodo ter počakamo, da se ohladi. Sedaj pa razpustimo v ponvi ne-kaj sladkorja, ki ga nato vlijemo na ma-slo. Nekoliko masla se stopi od toplega sladkorja in napravi nekako skorjo, skozi to skorjo zrak ne more prodreti. Posodo z maslom nato zavežemo s celo-fan-papirjem ter postavimo na suho, hladno mesto. Kadar začnemo maslo do-ma rabiti, najprej odlučimo vrhnjo slad-korno skorjo, ki jo uporabimo pri sladi-cah ali pa jo damo pridnemu otroku, da se posladka z okusno slaščico.

Sami lahko napravimo motno steklo

Za eno okno vzamemo 2 dl črnega pi-va in osminko grenke soli. To mešamo tako dolgo, da se grenka sol precej raz-topi. Nato namakamo v tej raztopini snažno krpo in z njo tako mažemo šipe, da sukamo krpo v obliki polkroga po vrsti po vsej šipi. Ko se posuši, dobimo lepo okno in okraske, ki so nastali, so po-dobni ledenim rožam, ki se pojavijo na šipah pozimi. Paziti pa moramo, da iz-beremo za to delo severna okna, kajti na take šipe ne sme sijati sonce.

XI

To zavaljo Hanike je bilo pozimi, zve-del sem nekega dne pred božičnimi svet-ki, ko so o sestrini, o Maričini možitvi že na veliko govorili po vseh hišah; sva-tovščina sama je bila malo po svečnici.

Prave zime skoraj ni bilo, sneg je za-padel šele za svečnice; bila je topla zima, kakor da bi se vreme prestavilo; vse je bilo blatno in mlakužasto okoli in okoli hrama, cele pocje od prikleta do kolarni-ce; nikamor več nisi mogel stopiti.

Nič drugače ko s takšnim kislastim zimskim vremenom ni bilo z mano. Pre-deval sem se po hramu od izbe do hle-va, od štalink pa do gumne, od jutra do večera, ko da ne bi mogel stopiti nika-mor od hiše, tudi za korak ne; vse mi je presedalo, vendar pa le nisem mogel od hrama, medtem ko se mi tja proti doma-čiji, kjer so se pripravljali na Maričino svatovščino, še pogledati ni dalo. Bili so časi, ko sem se rad zagledal tja prek pro-ti domu, proti Hedlovini, zadnje čase pa mi je postajalo vse odveč; sam sebi sem se zdel ko pogorelec, ki je nekaj časa tekal v mlako po vodo in gasil, potlej pa — ogenj je zajel vse do kraja — sedel na škaf in samo še strmel, kako se mu pred očmi seseda goreče tramovje. Tako vse-eno mi je postajalo...

Kak dan po tem, ko mi je Hana pove-dala, kako je z njo, je nanese, da sva

ostala zvečer sama pri dojvi. V izbi je kričala deklinca in se ni bilo bati, da bi kdo prišel po pocjah. Stal sem na dverih, z grabljami, ki jih še nisem odložil, in se zagledal v zakajeno šturmovko — visela je z žeblja na ujdru — in za sencami, ki jih je delala po stropu in po stenah. Hana, ki je sedela v senci pod lučjo in pod kravo, je vlačila za kravje seske in se zarežavala na kravo, ne da bi se pri tem opraviu kam ozrla; tako mi je bilo, ko da ji je odveč, da sem v hlevu z njo, ko da bi prav zavaljo mene butala živin-če. Prestopal sem se in se pripravljaj, da bi ji povedal, kar me je mučilo zavaljo najine reči, a sem z vsakim njenim pote-gom po seskih huje in huje čutil, kako bo brez haska vsaka beseda, kar koli ji bom povedal. Nič drugače ni kazalo, ko da sem tudi jaz butnil, naravnost, kakor je bila tudi njena navada. In tako sem jo potem, ko je znova butnila kravo in za-režala nad njo, bolj povprašal kot ji kaj rekel:

»Hana, odpravila bi si. A?«

Najprvo je bilo, ko da me ni slišala, ko da se ne bo zmenila. Znenada pa je bi-lo, kot da bi jo kaj pičilo. Spotegnila je obrvi in zadrto povprašala:

»Kaj?«

Nehala je z dojvo in čakala, da pono-vim — in povedal sem ji znova.

Zdaj je slišala — in začela z dojvo. Če-lo se ji je znova zableščalo, celo nekaj las

si je popravila mimogrede pod laneno ru-to, le odgovorila ni; bila je, ko da se sploh ne misli več meniti.

»Hana!« sem zaklical, trje ko prej.

Sploh se ni več zmenila; zvedela je, kar sem hotel.

Toda meni ni bilo vseeno. In če sem že začel, nisem hotel nehati. Stopil sem bli-že, do kraja nasršen, tresnil z grabljami, da je prhnilo izpod njih po nastelji in po kravi ter z jezo zamomljaj:

»Zakaj ne zineš?«

»Uh!« je nevoljno vzkliknila in se na pol dvignila, s stolčkom in z golido, z vsakim v svoji roki; zatem je, ko je po-prej mimogrede pogledala v golido, re-kla: »Jezus, le kakšna bo dojva?«

Gledal sem jo, nasršen, kolikor sem le mogel; vse je drvenelo na meni... ona, ona pa se je ta čas zravnila in prav tako gledala, mirno, ko da bi ji zares ne hodi-lo ta trenutek nič drugega po glavi kot skrb zavaljo dojve. Čelo je sijalo še bolj ko prej, bilo je docela v luči, lica so bila vsakdanja, mirna, skorajda malce začu-dena; bila je, ko da bi hotela povprašati, če se mi meša in počemu se mi le meša; bilo mi je, da bi znorel.

»Dojva?« sem izgoščal in jo naprej in naprej jezno gledal.

»Poglej!« je dejala naglo in mi pomo-lela golido, domala pod nos. »Poglej!«

Lahko sem videl, kako je plaval list po penastem mleku, vendar nisem pogledal

v golido; ves čas nisem umaknil pogleda z nje. Imelo me je, da bi ji potegnil goli-do iz rok, da bi ji izlil mleko, za katero se je tako bala, ko da bi ne bilo nič dru-gega na svetu... kar... kar sem znena-da zagledal, kako so ji lica narasla in ka-ko se je zasmejala.

»Norček!« je rekla.

Gledal sem jo, dà, nisem pa vedel, kaj bi storil.

»Misliš, da je to kar tako?«

»Kaj pa Cafutovka?« sem izjecljal; to je bila ženska, bila je babica, ki se je spo-znala na tako.

Potem ko sem to izrekel, nisem bil več tako nasršen, oči so bolj prosile kot zahte-vale. Samo ona sama, Hana, je mogla zdaj to reč razvozlati.

Toda Hana je rekla:

»Zdaj, ko že vsa fara ve...«

»Kdo ve?« sem povprašal in obupan po-gledal.

»Kdo?« Dolgo je molčala in se onega-vila, ko da bi tuhtala, ali naj pove, kar ima na jeziku, ali naj ne pove, dokler ni rekla: »Plojeve povprašaj! Dekleta...«

»Strašansko se ti je mudilo!«

Bil sem divji, Hana mirna.

»Tebi, ljubček, tebi se je mudilo!« je odgovorila.

»Kakor Zefa si!«

»Njena hči — bog pomagaj! Jabol-ko...«

(Se nadaljuje)

Da bo tudi prihodnje leto kaj sadja

V sadovnjaku, ki ga nikdar ne obdelujemo, nam sadonosnik rodi vsako drugo leto zaradi tega, ker porabi v času rodnosti za napravo plodu in za življenje vso razpoložljivo hranljivo snov. Naslednje leto ostane v zemlji le še toliko dostopne hranljive snovi, da drevo ostane pri življenju. V zemlji pa se postopoma pretvarjajo nedostopne hranljive snovi v dostopno obliko. V nerodnem letu se je nabere že toliko, da se napravijo novi nastavki za prihodnje rodovitno leto. Obdelovanje zemlje je torej prvi važnejši ukrep pri odstranjevanju neredne rodnosti.

Drevesu, ki bo rodilo prihodnje leto, moramo z zimskim obrezovanjem zmanjšati površino krone, odnosno jo zredčiti. Hranljiva snov, ki bi šla sicer v odžagane veje, se bo tako skoncentrirala kot rezervna hrana za nastavek novih cvetnih popkov za prihodnje leto.

Škropljenje. Glavni cilj škropljenja je bil doslej ta, da smo uničevali razne škodljivce in bolezni na našem sadnem drevju. V bodoče bo treba tudi škropljenje preusmeriti v odpravo neizmenične rodovitnosti. Škropljenje s »hormonskimi« škropivi se je ponekod že odlično obneslo. V Ameriki škropijo sadonosnike osem do desetkrat na leto. Škodljivce držijo v mejah, ki niso nevarne, da bi ogrozili kakor koli sadovnjake. Cvetnožer na primer pri njih ne uniči cvetove, kot je to primer pri nas. Vsi cvetovi pa spet ne smejo priti do opravitve (oploditve), ker bi s tem bil prevelik nastavek plodu. Drevo ne bi vzdržalo teže v času tvorbe plodov. Hranljiva snov bi se porabila za plod. Nastavek cvetnih popkov za prihodnje leto (rodni les) bi bil slab ali pa bi tudi izostal. V času cvetenja poškropijo sadonosnike s hormonskimi škropivi, s katerimi uničijo 10 do 25 % cvetov. Vse to pri nas opravi cvetožer, ki pa nam navadno uniči več, kot je potrebno. Jabolčni zavijač redči plodove v času tvorbe. Kolikor pa tega ne napravi on, je treba, da poseže vmes sadjar z roko, ponekod pa že tudi s hormonskimi škropivi. Tudi s tem se prepreči prekomerna poraba hranljivih snovi, obenem pa pospeši primerna debelitev plodu. Vse to delajo pri nas naravni regulatorji, ki pa ponekod store več kot je potrebno.

Gnojenje. Pri vseh teh ukrepih, ki smo jih zgoraj navedli, smo govorili o hranljivih snoveh. Hranljiva snov ne pride sama od sebe, temveč jo je treba dodajati. To napravimo z gnojenjem. Sadno drevje potrebuje pri izpolnjevanju svoje življenjske naloge (dajanje sadov) mnogo hranil, ki jih zajema iz tal. Ono je v neprestanem pogonu, toda pri tem troši sno-

vi, ki jih moramo obnavljati v obliki raznih gnojil. Gnojenje ne sme biti pri ložnostno, predstavljati mora temelj umnega sadjarstva.

Kdaj in kako gnojimo? Z zrelim hlevskim gnojem ob koncu zime. Lahko pa ga podkopljemo v obsegu drevesne krone že v jeseni. V obsegu drevesne krone pa zaradi tega, ker do tja segajo sesalne korenine, ki dovajajo hrano drevesu.

Gnojnico z dodatkom superfosfata uporabljamo ob nabrekliosti popja. Čilski soliter v začetku vegetacije (rasti). Superfosfat proti koncu zime. Tomaževo žlindro v jeseni, kalijevo sol pa nekaj tednov pred pričetkom vegetacije. Za vsa gnojila je dobro, da jih podkopljemo 10 do 15 cm globoko.

V normalnih razmerah porabi srednje razvito drevo naslednje količine hranljivih snovi na leto: jablana 62 g dušika, 18 g fosforne kisline, 76 g kalija, 65 g

apna; hruška 80 g dušika, 20 g fosforne kisline, 81 g kalija, 80 g apna; slive 78 g dušika, 22 g fosforne kisline, 100 g kalija, 60 g apna.

Vse te snovi porabi drevo za tvorbo plodu, listja, življenja, nekoliko pa se jih tudi izgubi. Mnogo snovi splavi v globino voda. Kjer so travniki, jih odzame nekaj tudi travna ruša. Zaradi tega moramo travniške nasade še posebej gnojiti. Pri osnovnem gnojenju s hlevskim gnojem (s tem gnojem vsako četrto leto) porabimo približno 8 kg gnoja na 1 m². Tudi nepopolno gnojenje z gnojnico, kateri dodamo 1,5 do 2,5 kg superfosfata na vsakih 100 litrov tekočine, izvršimo vsako tretje leto. Vmes pa lahko še uporabljamo razna umetna gnojila. Vedeti moramo še to, kdaj je potreba po hranljivih snoveh največja. Najmočnejše pretakanje in največja zahteva po hranljivih snoveh je po cvetenju, ko se sadeži zavežejo.

Kam spada mah?

Razen škrobotca, zlatice, pasjega peteršilja in še dolge vrste plevelske žlahte imajo naše senožeti še enega gosta, ki se nad njim prav nič ne spotikamo, češ da je nedolžna in tako skromna stvarca, da jo nekateri štejejo za nekakega dobrotnika. Takšno mesto uživa mah.

Sicer je res, da ima tudi ta rastlina svojo dobro stran, kot jo imajo n. pr. razni lišaji, prva živa bitja, ki domujejo po našem kamenju in pripravljajo pogoje drugim bolj razvitim rastlinam, torej predvsem mahu in za njim travam, zelišču, grmovju. To njegovo pionirstvo je tako neznatno in brez praktične vrednosti, da mu moremo dovoliti domovinsko pravico le med stenami gmajne in v osončju ter senčnih legah naših gozdičev, nikakor pa ne po senožetih.

Mahovina je na senožeti izrazit zaje-dalec, ker živi na škodo drugih gospodarsko neobhodno potrebnih rastlin: trav, zelišč, detelj. Mah jih izpodjeda in izpodriva, ker jim jemlje potrebne pogoje za uspešno rast. Kjer pokriva travniška tla, zapira zemlji in rastlinskim koreninam dohod zraka, toplote in vlage. Vode se najprej napije sam in šele odvečna moča pronica v zemljo. Radi tega je zemlja pod njim bolj mrtva, manj delovna in manj rodovitna.

Mahu prija pusta onemogla zemlja — prav takšna kot je pretežno po naših senožetih. Rad se razpase, kjer manjka zemlji apna. Na takšni zemlji se mah počuti dobro.

Lahko trdimo, da je mah sila nadležen plevel, ki nam povzroča na senožetih ogromno škodo. Te škode sploh ne vidimo, ali pa jo presojamo preveč površno in smo zato premalo dovzetni za uničevanje tega škodljivca. Nekateri gospodari celo mislijo, da je mah koristen in da pridruže vlago ter dela travno rušo bolj vlažno. To domnevanje je prazno in le kaže, kako malo poznamo življenje naših škodljivih rastlin. Dokler bomo takšnega mnenja, bomo slabo odrezali.

Treba nam je čim več dobre krme, sicer bo nosilo težke gospodarske posledice naše gospodarstvo v celoti, se pravi živina in zemlja. Skušajmo to poglavje čim bolj razumeti in odvijajmo gospodarski klobuč od prave strani. Ta zadeva je gospodarsko tako pomembna, da moramo nanjo ponovno opozarjati. Senožet je važen steber kmečkega gospodarstva in bi morala igrati večjo gospodarsko vlogo. Držimo se torej pravila, da mah ne spada na senožet. Zatirajmo ga z vsemi silami. Neposredno ga zatiramo in preganjamo s travniško brano. Kar ne gre z brano, naj dopolnijo ostre grablje. Nagrabljeni mah naj gre v kompost. A vse to je premalo. Najbolj uspešno se iznebimo mahu na senožetih z gnojenjem s hlevskim gnojem ali s kompostom. Gnoj in mah se ne trpita. Ker pa primanjkuje senožetim apna, je dobro, da potrosimo tudi Tomaževo žlindro.

To spada med hvaležna in izredno koristna jesensko-zimska opravila.

menili svoj kolobar in strukturo posevkov, so v večini primerov uspeli, ker so nerentabilne posevke zamenjali z odgovarjajočimi novimi rastlinami, ki biološkega vrstenja v kolobarju niso kvarili, ki niso zahtevali večjih dodatnih investicij in opreme in ki so kazali skozi več let precej stabilno ceno. Potem, ko so nekaj sort par let sejali primerjalno na manjši površini, so se lahko na lastnem obratu prepričali o prednosti ene izmed njih in tako bili neodvisni od ostalih sortnih poskusov.

Pri tem pa so si točno izračunali, koliko več čistega in kosmatega dohodka dobijo z enote površine v enem letu, oziroma po enkratnem zvrstjenju kolobarja, če spreminijo obstoječo strukturo posevka.

Upoštevali so tudi to, da so nove rastline zahtevale delo ravno takrat, ko ga drugod ni bilo in tako dosegli večjo uspešno delo, enakomerno porazdeljeno skozi vse leto.

Končno so upoštevali tudi to, da je bila nova struktura prilagojena obema ekstremoma podnebja: v slučaju deževnega, hladnega poletja je obilno rodila ena polovica, v slučaju suše in vročine pa druga polovica kolobarja.

Najtežji je vsekakor prvi korak: Dobiti prosto površino za novo intenzivnejšo rastlino. Neki obrat n. pr. seje iz leta v leto 50 arov ozimne pšenice. Eno leto 5 arov več, drugo leto 5 arov manj, toda ozimne pšenice mora sejati vedno toliko, da s pridelkom lahko prehrani vso družino in najete delavce. Ta pridelek lahko doseže skoraj v vsakem prime-

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Kaj je treba vedeti iz novega zakona o socialnem zavarovanju

IV.

Medtem ko so dobili delavci doslej razmeroma nižje rente od javnih nameščenec, se je z novim zakonom odmerilna podlaga znatno zvišala in dobijo zdaj delavci in nameščenici po izpolnjenih 40 delovnih letih rento v višini 72 % odmerilne podlage, po 45 letih pa celo 79,5 %, torej skoraj polnih 80 odstotkov, kolikor znaša penzija javnih uslužbenec. Najvišje pa so seveda rente rudarjev, ki znašajo 87,5 %.

Pri določitvi višine invalidske in starostne rente sta merodajna dva činitelja: osnovni ali temeljni znesek ter prispevek, ki se vsako desetletje stopnjuje za gotov odstotek. Temeljni znesek znaša pri obeh vrstah rente 30 % odmerilne podlage, katerim pa se v primeru invalidske rente pribije še 10 %, vendar pa celotna renta z dodatki ne sme znašati več kot 50 % odmerilne podlage. Invalidska renta znaša torej do končanega 24. leta delovne dobe 40 %, v slučaju, da je nastala nezmožnost za delo še pred 24. letom, pa znaša temeljni znesek tako dolgo 40 % odmerilne podlage, da doseže renta 50 % zavarovane plače. Prispevki, ki se polagoma stopnjujejo, znašajo za prvih deset let zavarovanja 6 %, za drugo desetletje 9 %, za tretje desetletje 12 % in za četrto desetletje 15 %.

Nekoliko zboljšane so bile tudi otroške doklade, ki jih prejema rentniki. Medtem ko je doslej znašala otroška doklada enotno šil. 31.80, bo v bodoče znašala 5 % odmerilne podlage. Prav tako so se spremenili tudi predpisi glede rent za vdove, ki znašajo najmanj 25 % odmerilne podlage, če je vdova stara že 40 let ali pa mora preživljati otroka, ki ima pravico do rente za sirote. Doslej je imela vdova v slučaju, da se je v drugo poročila, možnost, da dobi odpravnino v znesku treh letnih rent ali pa si pridruži pravico do ponovnega prejetja stare rente za slučaj, da se konča tudi druga zakonska zveza. Zdaj bo dobila vdova v primeru, da se ponovno poroči, odpravnino v višini petih letnih rent in tudi njena pravica do stare rente spet oživi, če se razreši tudi drugo zakonsko razmerje, iz katerega vdova ne bi dobila enako visoke preskrbe.

Nadalje vsebujejo gotovo izboljšanje tudi predpisi glede odpravnine, ki so jo doslej prejemale le nameščenci. V novem zakonu so predvidene tudi v tem oziru gotove spremembe za nameščence in delavce, zlasti za primer, da upravičeni zavarovanec ne živi več. Primer: Če ni več vdove ali upravičenega vdovca, dobijo otroci kot odpravnino šestkratni znesek zavarovalne podlage. Odpravnina se zniža, če je možno vračunati manj kot šest zavarovanih mesecev (najmanj 1 mesec) in znaša potem skupno vsoto zavarovalne podlage v mesecih zavarovanja. Če pa tudi otrok iz tega zakona ni več, dobijo po dedni vrsti starši, bratje in sestre eno tretjino odmerilne podlage kot odpravnino, če so z umrlim zavarovancem živeli v domači skupnosti in jih je umrli zavarovanec preskrboval, ker niso sposobni za delo.

ru že na polovični površini z odgovarjajočo sorto, zdravim semenom, dodatnim gnojenjem, pravilnim oskrbovanjem in varstvom pred boleznimi in škodljivci, ter tako sprost 25 arov, ne da bi pri tem zmanjšal količino pridelka.

Drugi korak: Dobiti prosti čas za novo intenzivnejšo rastlino, ne da pri tem povečali število zaposlenih ljudi. To lahko napravimo samo tako, da uvedemo drobno mehanizacijo, boljši način oskrbovanja in obdelovanja, delno pa smo zmanjšali delo tudi z zmanjšanjem površine tistega posevka.

Istočasno z uvajanjem novih posevkov moramo torej povečati pridelke pri obstoječih poljščinah in zmanjšati količino potrebnega dela, če se hočemo izogniti motnjam v gospodarstvu.

(Dalje prihodnjič)

Ing. Jože Španring:

Povečajmo pridelke na njivah z boljšim razmerjem kmetijskih rastlin!

(Predavanje na kmetijskem visokošolskem tednu SKZ v Podravljah)

Število kmetijskih rastlin, ki jih sejejo na posameznih posestvih, kot sam kolobar in ponekod tudi odstotno razmerje se iz leta v leto le malo menja. Največkrat se menja odstotno razmerje, ker je velikost njiv različna, tako da imamo eno leto več žita, drugo leto pa več okopavin; prav tako se menja kolobar, saj včasih zaradi poznega pospravljanja v jeseni ne moremo sejati ozimlin, včasih nimamo pravega semena, včasih nam pa na nagaja vreme, tako da odstopimo od trdnega kolobarja in upoštevamo samo pravila vrstenja rastlin. Število kmetijskih rastlin pa se menja najmanj, ker obstoječih ne moremo črtati iz seznama, za nove rastline pa je več pomislov in ovir.

To stanje večina kmetov utemeljuje takole:

- Manj donosne poljščine moramo obdržati zato, ker
- si mora zaradi slabe kupne moči, draginje na trgu in slabih prometnih zvez vsako posestvo samo oskrbeti kruh, mast in ostali živež na svojem lastnem obratu in
- mora vsako posestvo na svojih njivah kolobariti po najosnovnejšem načelu menjavanja žit in okopavin, ker bi drugače v obstoječih prilikah še ob-

stoječa rodnost občutno padla, določeno vrstenje posevkov pa je bilo že po ustnem izročilu napisani zakon ekonomike vsakega obrata.

B) Nove kmetijske rastline se bojimo uvajati, ker

- je potrebna za nove rastline in pridelke drugačna oprema za setev, oskrbovanje, žetev, mlačev, čiščenje in spravlanje ali vsaj sprememba obstoječe opreme,
 - je potreben nakup semena določenega porekla in sorte, ki bi na posestvu najbolje uspevala, kar pa bi lahko zanesljivo vedeli samo po večletnih sortnih poskusih v neposredni bližini, ki jih v večini primerov še ni,
 - bi se morali natančno seznaniti z načinom pridelovanja te rastline iz knjig ali praktično na kakem obratu, ki to rastlino že goji, in končno,
 - so cene tem posebnim pridelkom večkrat zelo kolebljive in muhaste, v določenih primerih pa je sploh onemogočena ugodna prodaja pridelka. Težko čuvanje preko zime, pokvarljivost in občutljivost pridelka pa še bolj vplivajo na previdnost in odpor pri uvajanju.
- Naprednejši kmetje, ki so šli preko vseh gornjih pomislov in drzno spre-

Velenemška propaganda kljub državni pogodbi

Na razvalinah VdU so »neodvisni« pred nekaj tedni postavili nadomestek, ki naj bi pod novim imenom »svobodne stranke« spet privabil razkropljene ovčice, ki so se spričo programske praznine in ob notranjih sporih med vodilnimi in častihlepnimi prvaki razbežale na vse strani. Na Koroškem so pod novo firmo zelo značilno dokumentirali svojo »neodvisnost« s tem, da so posegli v neusahljivo osebno rezervo iz časov tisočletnega rajha in ustoličili bivšega najvišjega funkcionarja nacističnega Reichsnährstanda na Koroškem za svojega novega deželnega vodjo. Pa ne samo s tem, tudi s prvimi poskusi javne reklame za svoje novorojeno dete so znova dokazali svojo dedno obremenjenost in krvno sorodstvo z duhovnimi očeti preteklosti.

Državna pogodba sicer prepoveduje velenemško propagando, a je nekaterim, kakor kaže, šele dala sploh možnost, da to določilo svobodno prezirajo in kršijo. Iz neznatnega in javnosti komaj poznane glasila koroške »svobodne stranke« povzamemo, da se je neki Alf Vallon na »delovnem zasedanju FPO« v Št. Pavlu v Labotski dolini povzpел do trditve, da »je bilo leta 1945 vse ljudstvo razočarano in zagrenjeno, ker je bila takrat vele-

nemška misel pokopana« in da »je zgodovinska naloga nemške Avstrije, da ščiti nemškemu narodu hrbet«. Kakor znano, je slična velenemška nastojenost in tej primerna dejavnost že enkrat dovela republiko tako daleč, da je utonila v nacističnem rajhu, vsled česar bi morala demokratična javnost pozorno prisluhniti, ko se sedaj, ko je naša država po dolgih 17 letih komaj spet dosegla svobodo in samostojnost, ponovno oglašajo k besedi nasledniki in občudovalci njenih grobokopov.

Z velenemštvom je bilo na Koroškem vedno tesno povezano tudi stremenje po raznarodovanju našega ljudstva. Zato nikogar ne preseneča, če se bobnarji FPO zavzemajo za »svobodne Nemce v nedeljeni nemški Koroški« in da nastopajo kot posredniki in besedniki »Südmarke« in njenih poskusov zanikanja obstoja Slovencev na Koroškem ter njihovih narodnostnih pravic, ki so jim v državni pogodbi izrecno zajamčene. O zopetni oživitvi Südmarke je del koroške javnosti že izrekel svoje mnenje in je to mnenje, da si ga pristojne oblasti, kakor izgleda, nočejo slišati, še toliko bolj upravičeno spričo očitne povezave s krogi, ki že kar javno razglašajo svojo velenemško miselnost.

Trgovina med Avstrijo in Jugoslavijo bo zasnovana na širši podlagi

Včeraj so se v Beogradu začela pogajanja med zastopniki Avstrije in Jugoslavije o razširitvi blagovne izmenjave med obema državama. Mešana komisija se bo

Čemu strah...

(Nadaljevanje s 1. strani)

za to tudi polno »argumentov«, pobranih seve iz zaprašenih arhivov koroških šovinistov: da na Koroškem sploh ni strnjene slovenskega ozemlja; da je samo 24.000 Slovencev; da še ti niso Slovenci marveč »Windische«, da nihče ne stremi za raznarodovanjem, sploh pač, da je razlika med Južno Tirolsko in Južno Koroško najmanj tako velika kakor med 100 in 1.

Kdor s toliko neresnostjo misli obravnavati resna vprašanja, ki so v bistvu na Južnem Tirolskem in na Koroškem kljub vsemu zanikanju vendarle enaka in jih je v obeh primerih treba v interesu dobrega sožitja med narodi in v korist miru reševati v duhu čim širše in resnične demokratičnosti, naj se ne čudi, če pred objektivno in demokratično javnostjo izpade kot človek z dvojnimi obrazom in dvojno moralo.

s tem vprašanjem bavila več tednov in bo za zaključek podpisan sporazum za trgovinsko leto 1956. Program komisije je zelo obsežen, ker je treba proučiti vse dosedanje blagovne listine in ugotoviti, v koliko naj se trgovina razširi.

V jugoslovanskih gospodarskih krogih pričakujejo, da bodo ob tej priliki našli praktične odločitve, ki bodo omogočile svobodnejši uvoz jugoslovanskega blaga v Avstrijo. Nadalje menijo v jugoslovanskih krogih, da so tudi v avstrijske strani že odstranjene težave, ki so se pojavile ob izdajanju uvoznih dovoljenj in da je blagovna zamenjava med obema državama dosegla zadovoljivo raven.

Avstrija je doslej iz Jugoslavije uvažala v glavnem kmetijske pridelke. Domneva, Jugoslavija pa namerava povečati uvoz tehničnega materiala, raznih strojev ali delov instalacij za velike objekte. Sporedno z razvojem blagovne izmenjave se bo nadaljevalo sodelovanje na področju elektrogospodarstva, turizma in prometa. jo, da bi bil jugoslovanski izvoz teh pridelkov lahko še večji, to velja zlasti za živilsko krmo in koruzo. Poleg tega Jugoslavija vedno več izvažata tudi kovine in rude ter valjane izdelke in drugo.

Pocenitev nekaterih živil

Potrošniška cena za kristalni sladkor se bo od 5. decembra znžala od 6.20 na 5.96 šilinga za kilogram. Margarina se bo pocenila od 14.— na 13.60 šilinga, koruzni zдроб od 3.80 na 3.42 šilinga. Medtem ko zgornja pocenitev časovno ni vezana, bodo naslednja žvila prodajali po znižanih cenah le za božične praznike.

Med časom od 28. novembra do 24. decembra so namreč ukinjene oziroma znižane tudi uvozne carine predvsem za bla-

go, po katerem je v tem času največje povpraševanje. Inozemski med stane tedaj 20 do 24 šilingov k'logram, dočim je bila prejšnja cena 24 do 28 šilingov. Nadomestilo za kavo bodo med tem časom uvažali prosto carine ter je cena znižana za 3.50 do 4 šilinge. Portugalske sardine so za 1.50 do 2 šlinga cenejši kot prej. Zaradi carinskih popustitev so znižane tudi cene za uvožene orehe, suhe čeplje in mandlje. Uvožene gosi stanejo 26.— šilingov, race pa 28.— šilingov k'logram.

Strašna je rušilna moč novega orožja

Agencija »Tass« potrjuje, da so bili v zadnjem času v Sovjetski zvezi izvedeni poizkusi z novimi vrstami atomskega in vodikovega orožja. Med drugim so nedavno preizkusili vodikovo bombo, ki velja za najmočnejšo, kar jih je doslej eksplodiralo. Poročilo pravi, da so poizkusi popolnoma potrdili znanstvene in tehnične račune ter prikazali nove in važne dosežke sovjetskih znanstvenih inženirjev. Poročilo nadaljuje, da so bili ob tej priložnosti izvršeni obsežni poizkusi v zvezi s problemi zaštite civilnega prebivalstva.

O vrsti orožja, ki je bilo uporabljeno pri teh poizkusih, so na Zapadu najrazličnejša ugibanja. Izraža se mnenje, da verjetno ni šlo za eksplozijo navedene vodkove bombe, temveč za mnogo močnejšo kombinacijo uranove in vodikove bombe. Zatrjujejo, da ima taka bomba rušilno moč, ki odgovarja dvajsetim milijonom ton trinitrotuluola. Bomba nima samo ogromne rušilne moči, temveč pušča tudi veliko množino radioaktivnega prahu, ki lahko smrtno okuži področje do 300.000 kvadratnih kilometrov.

Peron ni živel slabo

Odkar je bil bivši argentinski predsednik Peron odstavljen, se njegovi nasledniki mnogo trudijo, da bi razkrili njegovo privatno življenje, ki si ga je lepšal na račun države in ljudstva. Doslej so našli že precejšnja skrivališča, napolnjena z najrazličnejšim bogastvom, ki ga Peron in njegovi najbližji prijatelji niso mogli več spraviti na varno. Preiskovalna komisija je pred nedavnim ugotovila, da je imel Peron na razpolago poseben fond, iz katerega je letno porabil kakih 5 milijonov peset v privatne namene.

Za ceno človeškega življenja so ušle

Iz deklškega vzgajališča v Akronu v Ohiju je pobegnilo pet deklet v starosti od 16 do 18 let. Svojo strežnico so zvale v stanovanje in planile po njej. Podrle so jo na tla jo zvezale ter ji zamašile usta z ruto, ki je bila prepojena s salmiakom, kar je povzročilo smrt strežnice. Nato pa so dekleta razbila kletna okna in pobegnile.

Podal se je na levji lov

Nadebuden mlad Dunajčan, star komaj petnajst let, neki čevljarški vajenec, se je v cirkusu, ko je gledal leve, tako navdušil, da je sklenil, da jih pojde loviti v daljino Tanganjiko. V cirkusu je slišal, da jih tam lovijo. Ni se poslovil niti od mojstra niti od matere ter se je črno peljal iz Dunaja v smeri na jug s ciljem preko Italije v Afriko. Na ta način je prispel v Beljak in Vrata-Megvarie. Odtod je ponoči na skrivaj prekoračil mejo in drugo jutro je bil že v Trbižu.

Iz Trbiža je potoval dalje, toda nastala

le so nepremostljive zapreke. Prvič je pot do cilja zares precej dolga, fant ne zna italijansko in denarja ni imel. Razmere so ga prisilile, da je moral prositi za prehrano. Pri tem so ga prijeli italijanski policisti in ker niso imeli razumevanja za »levo pustolovščino«, so ga izročili obmejni avstrijski policiji. Ta pa je mladega Dunajčana spet transportirala v naše glavno mesto.

Treba je plačati, ali pa se poročiti

Naseljenci v Avstraliji so morali, če so hoteli, da so prišle njihove neveste za njimi, doslej plačati 100 funtov, da so naseljeniške oblasti izstavile potrebna potna dovoljenja. Odslej je ta odločba ukinjena, če ženin podpiše izjavo, da se bodo v teku treh mesecev po prihodu neveste v Avstralijo tudi zares poročili. V primeru, da se ne bi poročili, bi morali 100 funtov naknadno položiti. Obvezna izjava o poročitvi te vsote služi za zaščito deklet, da so preskrbljene za povratek, če bi se zakonska zveza ne izvedla.

V Vašo korist je zaradi kakovosti in modnih novosti specialna trgovina za moške

Gapp

CELOVEC — KLAGENFURT
Karfreitstrasse 3, tel. 33-03

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 20.00, 22.00, 24.00.

Sobota, 3. december:

5.50 Kmečka oddaja — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.30 Pozdrav nate — 15.30 Potopis Karla Maya — 16.20 Prima izbor — 18.00 Iz parlamenta — 18.15 Od meseca do meseca — 18.30 Zborovska glasba — 20.10 Sprehod s Heinzem Conradsom in Norbertom Pawlitzkyjem.

Nedelja, 4. december:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.20 Kmečka oddaja — 9.10 Glasba za zabavo — 12.45 Poročila Mestnega gledališča — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Otroški oder — 17.00 Iz starega napravi novo — 19.00 Športna poročila — 20.00 Igra vaška glasba.

Ponedeljek, 5. december:

5.50 Kmečka oddaja — 6.23 Staro toda dobro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 gospodinjski magazin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Za našo vas (slov.) — 16.20 Znanje za vse — 18.15 Mladinska oddaja — 18.45 Iz znanosti (slov.) — 20.10 Glasba za milijone — 20.50 In kaj mislite vi?

Torek, 6. december:

5.50 Kmečka oddaja — 8.45 Medicinsko predavanje — 9.00 Pozdrav nate — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Kulturni pregled (slov.) — 15.30 V Pompeju severa — 16.20 Znanje za vse —

18.00 Šlagerji — 18.40 Oddaja za delavce — 19.30 Za vas, gospa! — 20.10 Mozart: Rekvijem.

Sreda, 7. december:

5.50 Kmečka oddaja — 6.23 Staro toda dobro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magazin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Slovenske pesmi (slov.) — 15.30 Otroška ura: Za vesele male ljudi — 18.45 Slovenske umetne pesmi poje D. Pertot — 19.30 Modna abeceda — 20.10 Peljemo se z vlakom in pošto.

Četrtek, 8. december:

6.20 Ljudska glasba — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.00 Veselo jutro — 11.05 Igra zabavni orkester radia Dunaj — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Otroški oder — 18.15 Glasba na starih instrumentih — 19.30 Športna poročila — 20.00 Kako Korošec joka in se smeje (Ob 50-letnici Georga Bucherja).

Petek, 9. december:

5.50 Kmečka oddaja — 6.23 Staro toda dobro — 9.00 Pozdrav nate — 11.10 Gospodinjski magazin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Pester spored slovenskih pesmi — 15.45 Glasba iz operet in filmov — 18.15 Iz parlamenta — 18.45 Športni obzornik (slov.) — 19.15 Zgrabi srečo — 22.15 Pesmi Otona Župančiča.

RADIO PROGRAM

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 3. december:

7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Gospodinjski nasveti — 11.15 Slovenske narodne pesmi — 11.45 Pojte z nami, otroci! — 12.30 Kmečka univerza — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 16.00 Nove knjige — 18.00 Okno v svet — 18.35 Jezikovni pogovori — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 4. december:

6.00 Vedre in poskočne — 8.00 O športu in športnikih — 8.15 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — 10.00 Družinski pogovori — 12.00 Pogovor s poslušalci — 13.30 Pol ure za našo vas — 14.00 Želeli ste — poslušajte! — 16.00 Po naši lepi deželi — 18.30 Melodije, ki jih radi poslušate — 21.00 Kulturni razgledi.

Ponedeljek, 5. december:

6.35 Slovenske narodne pesmi — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Radijska šola — 13.30 Zbori, ansambli in solisti izvajajo slovenske narodne pesmi — 14.05 Radijska šola: France Prešeren — veliki borec — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 15.30 Še pomnite, tovariši...? — 16.00 Zdravstveni nasveti — 20.00 Kulturni pregled.

Torek, 6. december:

6.20 Naš predlog za vaš jedilnik — 7.10 Vedre melodije — 11.05 Gospodinjski nasve-

ti — 11.45 Cicibanom — dober dan! — 12.30 Kmečka univerza — 13.30 Melodije za prijetno razvedrilo — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 18.00 Zunanje-politični pregled — 20.10 Koncertni valčki.

Sreda, 7. december:

7.10 V zabavnem ritmu — 11.05 Gospodinjski nasveti — 11.15 Igra tamburaški orkester ljubljanskih »Svobod« — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 V pesmi in plesu po Jugoslaviji — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 15.45 Poje mladinski zbor — 18.00 Iz naših kolektivov — 18.35 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 20.00 Smetanova opera »Poljub«.

Četrtek, 8. december:

6.35 Operetne melodije — 11.05 Gospodinjski nasveti — 11.15 V glasbi po svetu — 12.30 Kmečka univerza — 12.40 Ženski zbor poje umetne in narodne pesmi — 14.25 Ljudsko-prosvetni obzornik — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 18.10 Pesem skozi stoletja — 20.00 Mladinska oddaja — 20.20 »Četrtkov večer« domačih pesmi in napevov.

Petek, 9. december:

7.10 Melodije za razvedrilo — 11.05 Gospodinjski nasveti — 11.45 Cicibanom — dober dan! — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 Odlomki iz znanih oper — 14.35 Želeli ste — poslušajte! — 15.45 Umetne pesmi poje Slovenski okt — 16.00 Modni kotiček — 18.15 Dalmatinske narodne pesmi — 20.00 Teden-ski znanje-politični pregled — 21.00 Mednarodna radijska univerza.